

Tornio

25.11.2025

Vastineet valmisteluaineistosta annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin

Kaavan valmisteluaineisto nähtävillä lausuntoja ja mielipiteitä varten
11.12.2024-7.2.2025

Sisällysluettelo

1	L01 Digita Oy	3
2	L02 Elisa Oyj.....	4
3	Suomen Erillisverkot Oy	5
4	Lapin ELY-keskus	5
5	L05 Fingrid Oyj	8
6	L06 Fintraffic Lennonvarmistus Oy	9
7	L07 Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio	9
8	L08 Ilmatieteen laitos	10
9	L09 Keminmaan kunta	11
10	L10 Museovirasto	11
11	Paliskuntain yhdistys.....	13
12	L12 Tervolan kunta.....	18
13	L13 Tornionlaakson museo	18
14	L14 Tornion Energia Oy	19
15	L15 Väylävirasto.....	19
16	L16 Meri-Lapin lintutieteellinen yhdistys Xenus ry.....	20
17	L17 Ylitornion kaupunki	22
18	L18 Lapin ELY-keskus	22
19	L19 Telia Finland Oyj	26
20	M01 Lohijärven kyläyhdistys ry	26
21	M02 Mellakosken Kyläyhdistys ry.....	28
22	M03 Yksityishenkilö	29
23	M04 Yksityishenkilö	32
24	M05 Yksityishenkilöt (105 nimeä)	32

Tornio

25.11.2025

25	M06 Yksityishenkilö	39
26	M07 Yksityishenkilöt (2 henkilö)	47
27	M08 Yksityishenkilö	47
28	M09 Yksityishenkilö	47
29	M10 Yksityishenkilö	49
30	M11 Yksityishenkilöt (2 + 24 henkilöä).....	49
31	Yksityishenkilöt (2 henkilöä)	49
32	M13 Yksityishenkilöt (2 henkilöä)	52
33	M14 Yksityishenkilö	52
34	M15 Yksityishenkilö	52
35	M16 Yksityishenkilö	52
36	M17 Yksityishenkilöt (2 henkilöä)	53
37	M18 Yksityishenkilöt (2 henkilöä)	54
38	M19 Kaskimaan Erä Ry.....	57

Tornio

25.11.2025

Lausunnot

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
1 L01 Digita Oy	Tornion kunta on antanut Digita Oy:lle mahdollisuuden antaa kirjallisen lausunnon liittyen Martimon tuulivoimahankkeeseen. Digita Oy (jäljempänä Digita) kiittää lausuntomahdollisuudesta ja lausuu seuraavaa: Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta. Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää häiriötä antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan. Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutusten arvioinnissa. Antennitelevision vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä. Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa: • hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja • tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista. Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta. Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan	Merkitään tiedoksi. Vaikutukset viestintäyhteyksiin on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.9.

Tornio

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista. Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet. Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetysaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan. Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista. Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeää, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.	
2 L02 Elisa Oyj	Emme ole hanketta vastaan, pyydämme kuitenkin huomioimaan Elisan teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Kyseisen hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Lisätietoja antaa: verkontuki@elisa.fi	Merkitään tiedoksi.

Tornio

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
3 L03 Suomen Erillisverkot Oy	Viitaten lausuntopyyntöönne 5.12.2024 koskien Torniossa sijaitsevan Martimon tuulivoimahankkeen osayleiskaavan valmisteluaineistoa. Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy: Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.	Merkitään tiedoksi.
4 L04 Lapin ELY-keskus (Natura-arviointilausunto)	Yleisesti Arvioinneissa on asianmukaisella tarkkuudella esitetty hankkeen kuvaus ja siinä on keskitytty vaikutusten kannalta oikeisiin hankkeen toimintoihin. Arvioinnissa ei ole käytetty lähtöaineistoja kovin laajasti, mutta käytetyt aineistot ovat olleet tarkoituksen mukaisia ja ajantasaisia. ELY-keskus pitää kiitettävänä, että Natura-arvioinnin kohteena olevaan Natura-alueeseen on tehty maastoselvityksiä, jonka voidaan katsoa lisäävän lähtötietojen tarkkuutta, ajantasaisuutta ja siten myös arvioinnin luotettavuutta. Arvioinneissa on tunnistettu keskeiset vaikutusmekanismit hyvin ja ne on selkeästi koottu taulukkomuotoon, jolloin erilaisista hankkeesta mahdollisesti aiheutuvista vaikutusmekanismeista suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin ei jää epäselvyyttä. Luontodirektiivin 6 artiklan säännöksiä käsittelevän Komission tiedonannon (Euroopan Komissio 2018) mukaan merkittävän vaikutuksen käsitettä ei tule määritellä mielivaltaisesti vaan sen tulee perustua objektiivisiin kriteereihin. Merkittävyttä arvioitaessa tulee ottaa huomioon suunnitellun toiminnan luonne sekä kyseisen alueen ja siellä esiintyvien lajien ja luontotyyppien erityispiirteet. Vaikutuksen merkittävyyteen vaikuttavat mm. vaikutuksen suuruus, tyyppi, laajuus, kesto, voimakkuus, ajoitus, todennäköisyys ja kunkin luontotyyppin ja lajin haavoittuvuus. Lisäksi Komission tulkintaohjeen (Euroopan Komissio 2021, s. 20, 44) mukaan vaikutusten merkittävyyttä arvioitaessa tarkastellaan muun muassa luontotyyppin menetyksen tai heikentymisen (vrt. luontotyyppin edustavuus ja luonnontilaisuus) suhteellista pinta-alaa tai lajin suhteellista yksilömäärää. ELY-keskus katsoo, että vaikutuksia suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin on tarkasteltu suojeluperustekohtaisesti Komission laatiman ohjeistuksen mukaisesti selkeällä tavalla. ELY-keskus pitää erinomaisena tapana ilmoittaa vaikutuksen arvioinnissa, mikäli vaikutuksia ei katsota muodostuvan lainkaan. Tieto voi olla merkityksellinen mahdollisesti myöhemmissä Natura-arvioinneissa sekä tietysti kyseessä olevassa Natura-arvioinnissa objektiivisuuden osalta. Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppit Arviointi on toteutettu pohjautuen mm. Natura-alueelle tehtyyn maastoselvitykseen, jonka johdosta arvioinnissa on pystytty ottamaan huomioon Natura-luontotyyppien sijoittuminen Natura-alueella sekä myös tarkempi	

Tornio

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	luontotyyppien määrittely. Arvioinnissa olisi ollut havainnollistavaa kuvata suojeluperusteen olevien luontotyyppien sijoittuminen kartalla, mutta arvioinnin tulosta voidaan tästä huolimatta pitää selkeänä. ELY-keskus kiinnittää kuitenkin huomiota arvioinnissa esitettyyn toteamukseen, ettei hankkeella ole vaikutuksia pohjaveden virtauksiin tai pintavaluntaan. Tätä olisi tullut avata toteamusta tarkemmin, sillä arvioinnissa ei ole esitetty perusteluja miten kyseiseen johtopäätökseen on päädytty ja se on arvioinnissa puute. ELY-keskus katsoo kuitenkin, että maastonmuotojen ja maaston korkeuserojen johdosta suunnitellulla johtoalueella tehtävät maaperän kaivutoimet eivät todennäköisesti arvioiden aiheuta muutoksia pohjaveden virtaukseen tai pintavaluntaan. Luontodirektiivin liitteen II lajit Koska arviointia varten on muiden lähtötietojen tueksi tehty myös maastoselvitys, voidaan lähtötietojen katsoa suojeluperusteena olevien kahden salassa pidettävän lajin osalta olevan ajantasaisia. Arvioinnin johtopäätös on perusteltu ja looginen muun arvioinnin suhteen. Yhteisvaikutukset Yhteisvaikutuksilla tarkoitetaan Natura-arvioinnin yhteydessä kaikkia niitä vaikutuksia, jotka kohdistuvat samaan suojeluperusteeseen riippumatta siitä missä Natura-alueen osissa, milloin ja millä tavalla vaikutukset ilmenevät. Natura-arvioinnissa yhteisvaikutuksilla ei tarkoiteta pelkästään sellaisia vaikutuksia, jotka kohdentuvat samaan paikkaan ja aikaan. Yhteisvaikutuksia voi syntyä isoilla Natura-alueilla kaukanakin suunnitellusta toiminnasta. Arvioinnissa on mainittu Natura-aluetta ympäröivien metsien käsittelystä aiheutuneita vaikutuksia osana arviointia, mutta kokonaisuutena metsien käsittelyä ei ole tunnistettu yhteisvaikutusten piiriin lukeutuvaksi. ELY-keskus katsoo, että metsien käsittely on kuitenkin sellaista toimintaa, joka tulisi sisällyttää arviointiin, kun se on oleellista, sillä metsien käsittelystä tehdään ennen toimenpiteisiin ryhtymistä ilmoitus, jolloin sen voi katsoa olevan valmis suunnitelma. Toisaalta ELY-keskus katsoo, että metsien käsittelyä on käyty arvioinnissa läpi riittävällä tavalla ja se on jo käsitelty hankkeen muiden vaikutusten arvioinnin yhteydessä. ELY-keskus toteaa, ettei yhteisvaikutusten arvioinnin kuulukaan olla erillinen osa muusta arvioinnista ja siten arviointi on oikein toteutettu. Arvioinnissa on nostettu esiin, että useammalla tuulivoimahankkeella on suunnitteilla sähkönsiirron reittivaihtoehto samalle paikalle. Karhakkamaan tuulivoimahankkeeseen liittyen on laadittu Natura-arviointi ja ELY-keskus on antanut lausunnon siitä 22.4.2024. Karhakkamaan Natura-arvioinnin mukaan siinä esitetty pohjoisempi sähkönsiirron reittivaihtoehto aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia Kivimaan lehtojen Natura-alueeseen ja ELY-keskus on lausunnossaan todennut saman eikä pohjoisempi sähkönsiirron	

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	reittivaihtoehto ole tästä johtuen arvioinnissa esitetyn mukaisesti mahdollinen. Lisäksi nyt laaditussa Martimon hankkeen arvioinnissa on oikein nostettu esille, että kahden eri hankkeen voimajohtoreittien sijoittuessa samalle paikalle, suunnitelma on tällöin muuttunut ja se tulee todennäköisesti vaatimaan Kivimaan lehtojen osalta uuden luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen Natura-arvioinnin. ELY-keskus suosittelee tässä tapauksessa hanketoimijoiden välistä yhteistyötä. Johtopäätökset Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen arviointi- ja lausuntomenettelyn tehtävänä on tuottaa objektiivista tietoa viranomaiselle sen varmistamiseksi, että hanke ei yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ja siten arviointi muodostaa perustan sille, voidaanko hanke tai suunnitelma hyväksyä vai ei. Natura-arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan ja luonnonsuojelulain 35 §:n 1 momentin mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla. Asianmukainen arviointi sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (Euroopan komissio 2018). Natura-arvioinnin tulee muodostaa itsenäinen kokonaisuus, jossa johtopäätökset perustellaan tieteellisiin seikkoihin perustuen. Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin tulee arvioida yksin ja yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa. Karhakkamaan hankkeen sähkönsiirron pohjoisempi reittivaihtoehto aiheuttaa yksinään merkittäviä kielteisiä vaikutuksia Kivimaan lehtojen Natura-alueeseen eikä se siten ole sellaisenaan toteuttamiskelpoinen. Toinen vaihtoehto sijoittuu samalle paikalle kuin Martimon hankkeen sähkönsiirron reittivaihtoehto eikä kumpikaan yksinään toteutuessaan aiheuta merkittäviä kielteisiä vaikutuksia Kivimaan lehtojen Natura-alueeseen. Koska kummankaan hankkeen suunnitelma ei ole vielä valmis, tulee hankkeiden todennäköisesti laatia uusi luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi, mikäli molemmat hankkeet jatkavat sähkönsiirron suunnittelua samalle sijainnille. Johtopäätöksenä ELY-keskus toteaa, että Natura-arviointi on riittävällä tavalla laadittu. Vähäisiä epätarkkuuksia oli luontotyyppeihin kohdistuvassa vaikutusten arvioinnissa, mutta näitä puutteita ei voi pitää arvioinnin johtopäätösten kannalta merkityksellisinä. Arvioinnin johtopäätöksen mukaan arvioinnissa kuvattu hanke ei heikennä merkittävästi Kivimaan lehtojen Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Edellä mainitun perusteella arviointia voidaan pitää riittävänä. Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa hyväksyntänsä suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, ettei suunnitelma tai hanke vaikuta kyseisen Natura-	

Tornio

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	alueen koskemattomuuteen, "eheyteen". Alueen koskemattomuuden käsitettä ei ole luontodirektiivissä erikseen määritetty, mutta komission tulkintaohjeen mukaan sillä tarkoitetaan koko Natura-alueen ekologisen rakenteen ja toiminnan säilymistä elinkelpoisena niin että se turvaa niiden luontotyyppien, luontotyyppien kokonaisuuksien ja/tai lajien kantoja, joita varten alue on osoitettu verkostoon. Silloin kun Natura-arviointi on asianmukaisesti suoritettu sisältäen asianmukaisen yhteisvaikutusten tarkastelun, jossa myös epäsuorat vaikutukset on tarkasteltu, ja sen lopputulos on, että merkittävä heikentyminen jokaisen suojeluperusteiden osalta voidaan sulkea pois, voidaan samalla todeta, että alue pysyy luontodirektiivin tarkoittamassa mielessä koskemattomana (Euroopan Komissio 2018). ELY-keskus toteaa, että suunniteltu toiminta ei yksin, eikä yhdessä muun toiminnan kanssa vaikuta haitallisesti alueen koskemattomuuteen. Tiivistelmä Arvioinnin mukaan suunniteltu sähkönsiirtovaihtoehto ei aiheuta vaikutuksia Kivimaan lehtojen Natura-alueen suojelunperusteena oleville lajeille tai luontotyypeille, koska hankkeen toimenpiteet tehdään sellaisella etäisyydellä, etteivät vaikutukset ulotu Natura-alueelle saakka. Yhteisvaikutuksia on sivuttu metsänkäytön sekä Karhakkamaan tuulivoimahankkeen sähkönsiirron reittivaihtoehtojen osalta. ELY-keskus on yhtä mieltä arvioinnissa esitetyn kanssa, ettei Martimon suunnittelusta sähkönsiirtoreittivaihtoehdosta Petäjäskoskelle tule aiheutumaan Kivimaan lehtojen Natura-alueelle todennäköisesti arvioiden merkittäviä kielteisiä vaikutuksia. Yhteisvaikutusten osalta Karhakkamaan pohjoinen sähkönsiirron reittivaihtoehto aiheuttaa yksinään merkittäviä vaikutuksia eikä se siten ole sellaisenaan toteuttamiskelpoinen. Karhakkamaan eteläisempi sähkönsiirron reittivaihtoehto sijoittuu samalle sijainnille kuin Martimon hankkeen sähkönsiirron reittivaihto Petäjäskoskelle ja kumpikin hanke on arvioinut vaikutuksia omassa hankkeessa suunniteltuun sähkönsiirron ratkaisuun. Mikäli kumpikin hanke jatkaa sähkönsiirron suunnittelua kyseiselle sijainnille, tulee todennäköisesti laatia uusi luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi, missä molempien sähkönsiirtohankkeiden vaikutukset Kivimaan lehtojen Natura-alueeseen arvioidaan. Suunnittelun ollessa kesken arvioinnin johtopäätöstä voidaan esitetystä sähkönsiirtovaihtoehdosta pitää oikeana, jonka mukaan sähkönsiirtovaihtoehto ei yksin, eikä yhdessä muun toiminnan kanssa vaikuta haitallisesti alueen koskemattomuuteen.	Lausunnossa todetaan, että arviointi on asianmukaisesti suoritettu eikä suunniteltu toiminta yksin tai yhdessä muun toiminnan kanssa aiheuta todennäköisesti merkittäviä kielteisiä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin.
5 L05 Fingrid Oyj	Olemme lausuneet edellisestä vaiheesta 21.6.2022. Tuulivoima-alueelle sijoittuu Fingridin 400 kilovoltin (kV) voimajohto Petäjäskoski – Letsi. Tuulivoima-alueen suunnittelussa tulee jättää riittävästi tilaa kehittyvälle voimajohtoyhteydelle. Fingridin kantaverkon	Tuulivoimaloiden sijoittelussa on otettu huomioon Petäjäskoski – Letsi

Tornio

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	kehittämissuunnitelmassa on esitetty uusi rajajohtoyhteys, Aurora Line 2. Lisäksi pitää ottaa huomioon muut mahdolliset liityntäjohdot. Mahdollisesti Martimon tuulivoimaloiden sijainteja pitää muuttaa, jotta voimajohtohankkeet voidaan toteuttaa. Tämä vaatii yhteistä suunnittelua, joten pyydämme kaavanlaatijan yhteydenottoa Fingridiin yhteensovittamisen vuoksi. Yhteyshenkilönä asiassa on Fingridin erikoisasiatuntija Pasi Saari (pasi.saari@fingrid.fi, p. 030 3955178). Tässä lausunnossa ei voida ottaa kantaa tarkemmin rakentamiseen tai teknisiin ratkaisuihin. Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot. Voimajohdon rajoituksia maankäytölle käsitellään Fingridin julkaisemassa oppaassa Ohjevoimajohtojen huomioon ottamiseen yleis- ja asemakaavoituksessa sekä maankäytönsuunnittelussa, joka on ladattavissa Fingridin Internet-sivuilta https://www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-ja-ymparisto/voimajohtoalueiden-hyodyntaminen/ohjeita-kaavoittajalle/. Muiden kuin Fingridin omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta. Yleiskaavat ja asemakaavat, joissa on Fingridin voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnot mieluiten sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi.	voimajohto ja sen kehittämistarve, jossa nykyisen linjan viereen tulisi uusi tai uusia 400 kV voimajohtoja.
6 L06 Fintraffic Lennonvarmistus Oy	Fintraffic Lennonvarmistus Oy vastaa Suomen ilmatilan käytön hallinnasta sekä lentoreitti- ja lennonvarmistuspalveluista 22 lentoasemalla Suomessa. Toimintamme lähtökohtana on aina lentoliikenteen turvallisuus, lentojensujuvuus ja säännöllisyys. Ilmailulaki määrää lentoesteistä siten, että rakennelma tai laite ei saa häiritä ilmailua palvelevia laitteita tai lentoliikennettä tai aiheuttaa muutoin vaaraa lentoturvallisuudelle. Ilmailulain 1.10.2023 voimaantuleen muutoksen mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto selvittää osana lentoestelupaprosessia lentoesteen vaikutukset lentoliikenteen sujuvuudelle ja lentopaikan pitäjälle.	Merkitään tiedoksi.
7 L07 Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio	Komissio esittää seuraavat huomiot keskittyen rajanylittäviin vaikutuksiin ja niiden arviointeihin: Komissio pitää puutteena, että hankkeessa ei ole toteutettu rajanylittävää kuulemistä, ei myöskään rajajokikomissiolta ole pyydetty lausuntoa. Hankkeen maisemavaikutukset ulottuvat rajanylittävästi Ruotsin samoilta kyläalueille kuin sen vieressä sijaitsevasta Tornion Karhakkamaan tuulivoimahankkeessa. Näistä hankkeista yhdessä aiheutuu rajanylittäviä kumuloituvia maisemavaikutuksia tuulivoimaloiden määrän kasvaessa. Komissio haluaa tuoda tässä yhteydessä esiin, että Luonnonvarakeskuksen johtaman seitsemän maan	Kaavaselistukseen täydennetään kaksi uutta havainnekuvaa Ruotsin puolelta kaavaselistuksen kohtaan 10.4. Kuvataan havainnekuvien yhteydessä vaikutukset kuvauspisteiden kohdalla.

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	kansainvälinen työryhmä on laatinut suosituksia tuulivoiman hyväksyttävyyden parantamiseksi. Suositusten mukaan eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset tulisi arvioida kokonaisuutena, jotta voidaan huomioida niiden elinympäristöjä pirstova vaikutus. [...] Tulisi myös soveltaa lieventämishierarkiaa, eli välttää tuulivoiman sijoittamista arvokkaille alueille ..[]]. Paikallisyhteisöt tulisi osallistaa alusta saakka ja etusijalle tulisi asettaa ne, joihin tuulivoimahanke vaikuttaa eniten. (LUKE, Politiikkasuositus, 17.10.2024). Näkymäanalyysien mukaan Ruotsin puolella Kukkolaforssinilla sekä Korpikylästä Risuddeniin voimaloita näkyy hankevaihtoehdosta riippuen 70-49 tai 64-38 kpl. (https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Liite%204%20Martimo_Nakemaalueanalyysi.pdf) Kaavan havainnekuviissa on mukana ainoastaan Kukkolaforssin Ruotsin puoleisista alueista, jonne maisemavaikutuksia kohdistuisi, vaikka näkymäanalyysien mukaan voidaan tunnistaa muitakin alueita Ruotsin puolella, joille tuulivoimalat selvästi näkyvät. Tätä vaikutusarvioinnin tarkastelun rajausta ei ole asiakirjoissa perusteltu, ei myöskään miksi hankkeessa ei ole kuultu Ruotsia rajanylittävistä vaikutuksista, Kukkolan ja muiden Tornionjoen alueiden osalta. Havainnekuvat, nro 12 Kukkola, Ruotsi: https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Liite%206%20Martimo_Havainnekuvat%20osa%202.pdf Komissio toteaa, että hankkeen vaikutusten tarkastelua tulisi täydentää huomioiden rajanylittävät vaikutukset ja Ruotsin puolella olevat riksintresse-alueet, tunnistaa vaikutusten merkittävyydet samoin kriteerein kuin Suomen puolella, sekä arvioida maiseman osa-alueiden sietokykyä usealle suurelle tuulivoimalahankkeelle Suomen rajan tuntumassa. Komissio huomauttaa, että rajajokisopimuksen tarkoituksena on mm. turvata vesienhoitoalueella kummankin sopimuspuolen mahdollisuudet rajajokien tasapuoliseen käyttöön rajaseudun etuja edistävällä tavalla. Sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat mm. luonnon- ja kulttuuriarvojen suojele, joihin maisemakysymykset sisältyvät.	Kaavaselostuksen kohtaan 10.4. lisätään kaksi havainnekuva Ruotsin puolelta: Korpikylä ja Koivukylä. Näissä kohdissa tuulivoimalat eivät näy, eivät muuta maisemaa eikä hankkeella on siten vaikutusta näillä kohdilla.
8 L08 Ilmatieteen laitos	Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa: Kuten aiemmassa lausunnossa (236/03.00.02/2022) Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Martimon tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluaineistoon, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta. Huomiona, että Martimon tuulivoimaosayleiskaava, kaavaselostus, kappaleessa 11.9 Säätutkat ja ilmavalvontatutkat, todetaan: 'Tuulivoimaloiden rakentamisella tai käytöllä ei ole merkittävää vaikutusta Puolustusvoimien tai Ilmatieteen laitoksen tutkiin'. Ilmatieteen laitos haluaa huomauttaa, että alueelle on suunnitteilla runsaasti tuulivoima-alueita ja toteutuessaan ne aiheuttavat merkittävää häiriökaikua tutkimittauksiin	Täydennetään kaavaselostuksen kohtaan 10.9. vaikutuksia

Tornio

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	ja voivat mahdollisesti vaikuttaa alueen sääpalveluun. Ilmatieteen laitos on huolissaan säätukamittausten laadusta tulevaisuudessa ja keskustelee tällä hetkellä kompensatiomittausten vaatimisesta tämäntyyppisille alueille. Tästä ei ole vielä konkreettista ehdotusta, mutta mikäli tähän päädytään, Ilmatieteen laitos haluaa jo nyt ilmaista mahdollisen vaateensa kompensatiomittauksista.	säätutkien toimintaan sekä kohtaan 10.22. yhteisvaikutuksia säätutkiin yhdessä muiden hankkeiden kanssa.
9 L09 Keminmaan kunta	Vs. kunnanjohtajan esitys: Kunnanhallitus päättää antaa seuraavan lausunnon: Luontoarvojen kärsiminen ja haittavaikutukset tulee minimoida maa- ja metsätaloudelle, maanomistajille, metsästykselle ja kuntalaisille, ja minimointi tulee ottaa huomioon suunnittelussa ja toteutuksessa kaikissa vaiheissa. Tulee saada varmuus siitä, että vaikutukset kuntakuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön sekä ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön on selvitetty perinpohjin. Keminmaan kunnan ja keminmaalaisten osallisuus on turvattava. Sähkönsiirtoreiteistä suositeltavin on VEA. Kunnanhallituksen päätös: Raimo Arponen poistui kokouksesta (asianosaisjäävi) klo 17.45. Vs. kunnanjohtajan esitys hyväksyttiin. Raimo Arponen palasi kokoukseen tämän pykälän käsittelyn jälkeen 17.46.	Kaavaselostuksen kohdassa 7.2. on kuvattu sähkönsiirto. Keminmaan kohdalla sähkönsiirto on tarkoitus toteuttaa nykyistä voimajohtoreittia pitkin. Kaavassa ei suunnitella kaava-alueen ulkopuolelle sijoituvia voimajohtoreittejä.
10 L10 Museovirasto	HUOMIOITAVA RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ JA MAISEMA Kaavaselostusluonnoksessa on valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt sekä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet tuotu esille suunnittelun lähtökohtina. Maisemallisia piirteitä ja arvotekijöitä on tarkasteltu kaava-aluetta ympäröivältä alueelta noin 30 kilometrin etäisyydellä. Näihin sisältyvät valtakunnallisesti arvokkaina maisema-alueina (VAMA 2021) eteläisen Tornionlaakson maisemat (etäisyys 13,5 km), Lohijärven ja Leukumanpään kylämaisemat (etäisyys 19,5 km) sekä Aavasaksan maisemat (etäisyys 25,5 km). Valtakunnallisesti merkittävistä rakennetuista ympäristöistä (RKY 2009) tarkastelualueella ovat Kemin ja Tornion vanhan rajan rajapyykki Kaisavaaralla (etäisyys 2 km tai 4,5 km) Tornionjoen jokivarsiasutus (etäisyys 18,5 km), Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkkomaisemat (etäisyys 19-23 km), Lohijärven ja Leukumanpään kylämaisemat (etäisyys 19,5 km). Aavasaksan kruununpuiston matkailurakennukset (RKY 2009) on tarkastelualueen tuntumassa. Myös maakunnallisesti merkittäviksi luokitellut maakuntakaavan kohteet listataan taulukossa etäisyyksineen tuulivoimaloista. Näitä ovat Varejoki, Vojakkala kylä ja Torniojoen kulttuurimaisema-alue, Arpelan kyläkeskusta sekä Kemijokivarren vanha asutus.	

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	Taulukoinnista puuttuvat paikallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt ja kylämaisemat, mikä on selkeä puute. Toisin kuin kaavaselostuksessa todetaan vaikutusalueella sijaitsee ainakin yksi paikallisesti merkittävä kulttuuriympäristö. Tämä on Tornion yleiskaavassa kyläkuvaluallisesti arvokkaaksi alueeksi (sk/p) osoitettu Martimo. Kaavaselostuksessa tuodaan esille myös Alatornion kirkon ja Aavasaksan Struven astemittausketjun pisteet, jotka ovat Unescon maailmanperintökohteita. Muita Struven ketjun mittauspisteitä ei ole käsitelty, vaikka tähän olisi tarvetta. ARVIOIDUT VAIKUTUKSET Kaavan vaikutusarviointi tukeutuu ympäristövaikutusten arviointiselostukseen (Sitowise Oy 25.11.2024). Se sisältää vaikutusten tunnistamisen maisemaan ja kulttuuriympäristöön. Arvioita on tehty muun muassa maiseman perusrakennetta ja maisemakuvaa analysoiden, näkyvyysaluekartoilla ja valokuvasovittein. Kaisavaaran laella sijaitseva vanha rajamerkki sisältyy RKY-inventoinnin kohteeseen Kemin ja Tornion vanhan rajan rajapyykit. Lähimmät tuulivoimalat on suunniteltu sijoitettavaksi siitä noin kahden kilometrin päähän. YVA-selostuksessa vaikutuksen herkkyyks on Kaisavaaran rajapyykin osalta todettu suureksi. Selostuksessa todetaan kuitenkin, että näkemäalueanalyysin mukaan kohteesta ei avaudu näkymiä tuulivoimaloille ja että tuulivoimalat eivät fyysisesti tai visuaalisesti vaikuta kohteen tärkeimpään ominaispiirteeseen vanhaa rajaa osoittavana rakenteena. Kaavaluonnoksen vaikutukset kohteeseen voidaan todeta riittävästi arvioiduiksi. Kaisavaaran rajapyykki on myös kiinteä muinaisjäänös. Kaavaselostuksessa todetaan, että Martimon tuotantoalue jää hieman syrjään Alatornion kirkontornin ja Aavasaksan välisestä näkymälinjasta ja että voimalat eivät siten katkaise näiden kahden Struven ketjun mittauspisteen välistä visuaalista yhteyttä. Vaikutukset näiden mittauspisteiden välillä voidaan todeta riittävästi arvioiduiksi. Kaavaselostuksessa on vielä tarpeen käsitellä mahdollinen näkymävaikutus Torniossa Kaakamavaaran Tynnyrilaella sijaitsevan mittauspisteen ja Ylitornion Iso-Horilan (Horrilankero) mittauspisteen välillä. Molemmat ovat muinaisjäänösrekisterissä kohdekuvausalueina ja paikkatietoineen: Tynnyrilaki tunnuksella 1000016396 ja Tynnyrilaki 1000016399. Näillä mittauspisteillä ei ole maailmanperintöstatusta, mutta vaikutus niihin on syytä tutkia. Tuulivoimaloiden välittömällä vaikutusalueella (0–2 km) on tunnistettu vaikutukset Martimon kylään ja varsinkin sen avoimille peltoalueille, jossa yksittäiset tuulivoimalat kohoaisivat massiivisina elementteinä puuston yläpuolelle. Kaukoalueella (15–20 km), johon valtaosa valtakunnallisista ja maakunnallisista arvokohteista sijoittuu, voimalat jäävät kaavaselostuksen mukaan enemmässä määrin taustamaisemaan avoimemmilla alueilla. Maisemavaikutuksia todetaan olevan etenkin	Kaavaselostuksen kuvaan 4.13 ja taulukkoon 4-2 on lisätään paikallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. Täydennetään kaavaselostuksen kohtaan 4.7. Struven ketjun pisteet Aavasaksa, Alatornion kirkontorni, Kaavavaaran Tynnyrilaki ja Yli-Tornion Iso-Horila. Arvioidaan vaikutukset niihin kaavaselostuksen kohdassa 10.4.2.

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	yhtenäisiltä viljelyaukeilta ja suurilta järviolueilta tarkasteltaessa. Kaukoalueen tuntumassa olevaan Aavasaksan maisema-alueeseen kohdistuvista vaikutuksista todetaan, että etäisyyden takia voimalat eivät ole hallitsevia maisemakuvassa vaan ovat osa laajempaa maisemakokonaisuutta. Selostuksen mukaan myös Tornionjoen länsirannalta Ruotsin puolelta aukeaa paikoin näkymiä tuulivoimaloiden suuntaan. Kaavaselostuksen johtopäätöksiä voidaan pitää oikeasuuntaisina. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa todetaan arvioinnin painopisteenä olevan muun muassa vaikutukset maisemakuvassa erityisesti vaara- ja selännealueilla, järvien rannoilla ja jokilaaksoissa, avoimilla soilla ja peltoaukeilla sekä kylämiljöössä. Nämä ovatkin muutoksen kannalta herkimpiä kohtia. Kaavan jatkotyöstössä on aiheellista tutkia vielä tarkemmin vaikutuksia ja mahdollisuuksia niiden minimoimiseen etenkin jokilaaksojen ja kylämiljöiden arvokkaiksi tunnistettuihin maisematekijöihin. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on aiheellisesti arvioitu Martimon tuulivoimahankkeen yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa. Lähialueilla on useita hankkeita Tervolassa, Torniossa ja Ylitorniossa. Selostuksessa todetaan, että kylä- ja viljelymaisemassa sekä kulttuurimaiseman arvoalueilla useat energiahankkeet voivat rikkoa maisematilan eheyttä, muuttaa pienipiirteisen maiseman mittakaavaa ja ominaispiirteitä sekä heikentää maiseman ja kulttuuriympäristön kannalta keskeisiä arvoja. Nämä ovat painavia huomioita, jotka tulee ottaa huomioon Martimon tuulivoimaosayleiskaavassa. Kaavaselostuksen johtopäätöksiä yhteisvaikutuksista on tarpeen vielä vahvistaa ja täydentää ympäristöarviointiselostuksessa todetun pohjalta.	Maisemavaikutukset on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.4.2. Avoimien alueiden takaa korkeat tuulivoimalat näkyvät, eikä näkymistä voi estää muulla kuin voimaloiden rakentamatta jättämisellä tai metsittämällä umpeen avoimia alueita. Umpeen kasvattamisella olisi haitallisia maisemavaikutuksia, joten se ei lieventäisi maisemavaikutuksia. Kaavaselostuksen kohdassa 10.22. on kuvattu myös maisemaan kohdistuvia yhteisvaikutuksia.
11 Paliskuntain yhdistys	Tuulivoiman tuotantoalue sijaitsee poronhoitoalueen ulkopuolella, mutta sen kaakkoisosa rajautuu Palojärven paliskunnan raja-alueeseen. Hanke sijoittuu noin kilometrin etäisyydelle Ylitornion puolella olevaa Lohijärven paliskuntaa ja myös Lohijärven poroja laiduntaa hankealueella ja sen läheisyydessä, sillä paliskuntien rajalla ei ole aita. Palojärven paliskunnan suurin sallittu eloporomäärä on 5 000 ja paliskunnassa on 177 poronhoitajaa. Lohijärven paliskunnan suurin sallittu eloporomäärä on 1400 ja poronhoitajia on 44. Paliskuntien poronhoito perustuu luonnonlaitumiin ja	

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	porojen vapaaseen laiduntamiseen laidunkiertonsa mukaisesti. Poronhoito on merkittävä elinkeino Pohjois-Suomessa. Se on tärkeä työllistäjä paitsi suoraan, myös lihan ja muiden tuotteiden jalostuksen sekä matkailupalveluiden kautta. Poronhoito on myös merkittävä vetovoimatekijä matkailulle. Poronhoito ylläpitää kunnan monipuolista elinkeinorakennetta. Erityisesti pienemmissä kylissä poronhoito on merkittävä työllistäjä ja elinvoimaisuuden, maisemakuvan ja turvallisuuden ylläpitäjä. Paliskuntien poronhoito perustuu porojen vapaaseen laiduntamiseen ja luonnonlaitumien ympärivuotiseen käyttöön. Palojärven paliskunnassa on jo tuulivoimatuotantoa ja sen alueelle ja siihen rajautuen on parhaillaan useita tuulivoimahankkeita selvitettävänä. Lisäksi paliskunnan alueella on Rovaniemen keskusta ja sen asutusalueita, vt 4 ja rautatie ja alueella on suunnitteilla oleva kaivoshanke. Lohijärven paliskunnan alueella ja siihen rajautuen on niin ikään useita tuulivoimahankkeita suunnitteilla. Paliskunnilla on erittäin suuri huoli elinkeinonsa alueiden riittävydestä ja sen jatkuvuudesta. Martimon alueeseen rajautuvaa aluetta käytetään lähinnä syys- ja talvilaitumena. Porot kuitenkin vasovat ja kesälaiduntavat alueen pohjois- ja koillispuolelle sijoittuvilla soilla. Hankkeen voimajohtovaihtoehdot sijoittuvat talvi- ja syyslaitumille. Poronhoidon huomioon ottaminen kaavoituksessa Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto. Poronhoitolaki (PHL 848/1990) on erityislaki, joka tulee ottaa huomioon poronhoitoalueella toimittaessa. Poronhoito-oikeus ja siihen kiinteästi kuuluva vapaa laidunnusoikeus on ikiaikainen nautintaoikeus, joka on suoraan poronhoitoilla turvattu erityinen oikeus (PHL 3§). Poronhoitoa (53§) säädetään myös, että suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa. PHL 53§:n kaltaisia neuvotteluita suositellaan käytäväksi muillakin kuin valtion omistamilla mailla, sillä ne on todettu hyväksi keinoksi yhteensovittaa poronhoitoa ja muita maankäytön muotoja kaavoituksessa. Poronhoitoalueen maakuntakaavoissa on poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamista edellyttäviä yleismääräyksiä sekä tarkempia määräyksiä esim. poronhoidolle tärkeiden alueiden huomioonottamisesta ja säilyttämisestä. Suunnittelualue sijoittuu Länsi-Lapin maakuntakaavan ja osin vaihtoehtoisen voimajohdon alueella A Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan alueelle. Voimassa olevan Länsi-Lapin ja Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavojen koko kaava-alueita koskeva yleismääräys edellyttää: "Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen	Suunnittelun yhteydessä on pidetty PHL 53 § mukainen neuvottelu 6.9.2023 ja PHL 53 § kaltainen neuvottelu 27.4.2024. Kaava-alue sijoittuu Tornioon, joka ei kuulu poronhoitoalueeseen. Kaava-alue sijoittuu kuitenkin Lohijärven ja Palojärven paliskuntien väliin. Kaavaselostuksen kohdassa 4.3. on kuvattu poronhoidon

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.” Maakuntakaavoissa on myös tuulivoimaloiden alueisiin liittyviä yleismääräyksiä, joissa edellytetään poronhoitoalueella turvaamaan poronhoidon edellytykset. Hankkeen tuulivoimaloiden alue ei sijoitu tuulivoimatuotantoon soveltuville alueille maakuntakaavassa. Alueidenkäyttölain 39§:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Yleiskaavalla ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Poronhoito on osa alueen elinkeinoelämää ja etenkin sivukylillä tärkeä toimeentulon lähde. Poronhoitajat ovat alueella oikeudenhaltijoita, joille ei saa hankkeen kaavalla aiheuttaa kohtuutonta haittaa. Suunnittelualueella poronhoidon turvaaminen hankkeen kaavoituksessa on välttämätöntä. Alueidenkäyttölain 9§:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Poronhoidon nykytila ja toiminta kaava-alueella ja sen vaikutusalueella tulee kuvata. Vaikutukset poronhoidolle tulee arvioida yhteistyössä alueen paliskunnan kanssa. Poronhoitajilla on poronhoitoalueella poronhoito-oikeus ja jos vaikutukset ulottuvat poronhoitoalueelle tulee ne ottaa huomioon. Kaavoittajalla on selvitysvelvollisuus kaavan vaikutuksista. Vaikutukset on arvioitava riittävällä tarkkuudella yhteistyössä asianomaisen paliskunnan kanssa. Kaavassa on selvitettävä sen vaikutukset niin laajasti kuin niitä arvioidaan olevan. Selvityksessä tulisi kiinnittää erityistä huomiota yhteisvaikutusten arviointiin. Yhteisvaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon hankealueen paliskuntien toiminta-alueella ja lähialueella käynnissä olevat hankkeet. Yhteisvaikutusten arvioinnissa asianomaisen paliskunnan antama näkemys vaikutuksista on otettava huomioon. Laki ympäristövaikutusten arvioinnista (YVAL 252/2017) velvoittaa alueella toimivaan elinkeinoon kohdistuvien vaikutusten selvittämiseen. Paliskuntain yhdistys katsoo, että poronhoitoon kohdistuu vaikutuksia, jotka voivat olla merkittäviä ja näin ollen ne on selvitettävä YVA-menettelyssä. Ympäristövaikutusten arviointiselostus Hankkeessa on sekä tuulivoimaloiden alueen että sähkönsiirron osalta välttämätöntä selvittää niiden yhteisvaikutukset olemassa olevien ja suunnitteilla olevien hankkeiden kanssa. Paliskuntiin on suunnitteilla useita laajoja tuulivoima-alueita ja samalle sähköasemalle ollaan mahdollisesti vetämässä saman-suuruisia 400 kV voimajohtoja eri suunnista. Koko	nykytilanne kaava-alueen ympäristössä ja vaikutukset poronhoitoon kaavaselostuksen kohdassa 10.7.

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	eteläinen Lappi Torniojoelta Kemijoelle ja sen itäpuolelle, on käytännössä täynnä suunnitteilla olevaa tuulivoimaa ja voimajohtoja, minkä myötä alueen luonnonmaisema on muuttumassa täysin teollisen maankäytön maisemaksi. Samat menetelmät tulee olla käytössä hankkeiden yhteisvaikutusten arvioinnissa kuin muussakin poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa. Myös samalle Palojärven paliskunnan toiminta-alueelle suunniteltava kaivoshanke tulee ottaa huomioon kumulatiivisten vaikutusten arvioinnissa. YVA-selostuksessa on arvioitu yhteisvaikutuksia muiden tuulivoimahankkeiden ja suunnitellun kaivoshankkeen osalta. Niiden vaikutuksia esimerkiksi laidunkierto, laitumiin ja porovahinkoihin on kuvattu arvioinnissa jonkin verran. YVA-selostuksessa mainitaan, että kaikkien Palojärven ja Lohijärven paliskuntien alueille ja rajojen tuntumaan suunniteltujen tuulivoima- ja kaivoshankkeiden toteutuminen ei olisi Länsi-Lapin maakuntakaavan mukaista, koska kaavan yleismääräyksissä edellytetään, että poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Paliskuntain yhdistys yhtyy tähän näkemykseen ja pitää hyvänä sitä, että tämä on tunnistettu yhteisvaikutusten osalta. YVA-selostuksessa mainitaan myös, että poronhoidolle kaikkien vireillä olevien tuulivoimahankkeiden toteutuminen aiheuttaisi erittäin merkittäviä kielteisiä vaikutuksia. On hyvä, että tämä vaikutus on tunnistettu, kuitenkin jo yksittäistenkin hankkeiden toteutuessa voi aiheutua merkittäviä kielteisiä vaikutuksia alueen poronhoidolle. YVA-selostuksen arviointiin on otettu mukaan noin 30 kilometrin säteellä Martimon tuulivoimahankkeesta sijaitsevat hankkeet. Tällä tarkastelulla paliskunnan alueita jää tarkastelun ulkopuolelle, jolloin paliskuntatasolla yhteisvaikutusten arviointi jää tekemättä. Osana yhteisvaikutusten arviointia tulisi ottaa huomioon myös paliskuntien alueen muun maankäytön kumulatiiviset vaikutukset esimerkiksi metsätalouden vaikutukset. Paliskunnilla on paras tuntemus alueensa muun maankäytön kumulatiivisista vaikutuksista, ja tätä arviointia tulisi tehdä yhdessä paliskuntien kanssa. YVA-selostuksessa mainitaan, että tuulivoima- ja kaivoshankkeisiin liittyvät neuvottelut ja lausuntojenannot lisäävät paliskuntien työkuormaa ja vaikeuttavat elinkeinon kehittämistä pitkäjänteisesti. YVA-selostuksessa tunnistetaan myös, että jatkuvalla epävarmuudella voi olla vaikutusta Lounais-Lapin poronhoitokulttuuriin, jos se saa poromiehiä luopumaan elinkeinostaan tai nuoret valitsemaan toisen alan. On hyvä, että myös yhteisvaikutusten osalta tunnistetaan sen kulttuuriset vaikutukset poronhoitoon. YVA-selostuksessa mainitaan, että hankkeesta ei aiheudu suoria laidunpinta-alan menetyksiä, mutta epäsuorat laidunalan menetykset ovat mahdollisia, jos porot välttelevät tai vähentävät laiduntamista paliskuntien rajojen tuntumassa sijaitsevien voimaloiden	Kaavaselostuksen kohdassa 3.5. tuodaan esiin kaivosrekisterin kohteet lähialueella. Kaavaselostuksen kohdassa 10.22. tuodaan esiin hankkeiden yhteisvaikutukset poronhoitoon, ja jos kaikki lähialueen hankkeet toteutuisivat, niistä aiheutuisi erittäin merkittäviä kielteisiä vaikutuksia poronhoidolle.

Tornio

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	läheisyydessä. Sähkölinjojen ja tielinjausten osalta voi aiheutua myös suoria laidunpinta-alan menetyksiä. Paliskuntia huolestuttaa erityisesti hankkeen aiheuttamat epäsuorat laidunalan menetykset porojen välttämiskäyttäytymisen ja lukuisten hankkeiden yhteisvaikutusten myötä porojen laidunten käyttöön ja laidunkiertoon. Yhteysviranomainen toi esille lausunnossaan, että YVA-selostuksessa tulee esittää vaikutusten arvioinnin lisäksi keinoja haitallisten vaikutusten lieventämiseen ja tuloksia poronhoitolain mukaisista tai kaltaisista neuvotteluista paliskuntien kanssa. Yhteysviranomainen toi esille myös, että YVA-selostuksen aikaan tulisi olla valmiina varteenotettava suunnitelma poronhoitorakenteiden muutoksista tai korvauksista sekä muista kompensatioista. YVA-selostuksessa on esitetty joitain lieventämis- estämis- ja kompensatiokeinoja, mutta siitä ei tule ilmi onko näistä tehty paliskuntien kanssa suunnitelmaa. Näistä toimista ei ole sovittu paliskuntien kanssa, ja niistä tulee sopia paliskuntien kanssa ennen kaavan valmistumista. Kaavamääräykset ja -kartat Tuulivoimaosayleiskaavassa on syytä antaa määräys, jonka mukaan kaava-alueella sallitaan porotalouden edellyttämien rakenteiden rakentaminen siten, että ne sovitetaan yhteen tuulivoimatoimintojen kanssa. Tämä määräys on tarpeellinen, sillä alueelle voi olla tarvetta rakentaa poronhoidon rakennelmia, esimerkiksi pyyntiaitoja. Hanketta varten rakennettu tiestö sekä esimerkiksi johtoaukealle mahdollisesti muodostuvat kelkkaurat voivat ohjata porojen liikkumista poronhoitoalueen ulkopuolelle. Rakenteiden salliminen ei kuitenkaan turvaa riittävästi poronhoidon edellytyksiä hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteuttamisessa. Palojärven paliskunta katsoo, että VE3 vaihtoehdon suorat vaikutukset paliskuntaan olisivat lievemmät kuin muissa vaihtoehdoissa. Välilliset vaikutukset kaikissa vaihtoehdoissa ovat samansuuruiset. Paliskuntaa huolestuttaa yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa sekä se, että Lohijärven paliskunnan porojen väistäessä aluetta siirtyvät ne Palojärven paliskunnan puolelle. Lohijärven paliskuntaan kohdistuvien vaikutusten osalta vaihtoehtojen 1, 2 ja 3 välillä ei ole eroa. Lopuksi Alueen maakuntakaavasta tulee määräyksiä, jotka YVA-lain ja poronhoitolain kanssa edellyttävät erityistä poronhoidon huomioon ottamista suunnittelussa ja sen toimintaedellytysten turvaamista alueen kaavoituksessa. Hankkeessa korostuu yhteisvaikutusten arvioinnin tarpeellisuus alueella toimivien tai sinne suunniteltujen muiden maankäyttöhankkeiden kanssa. YVA- ja kaavamenettelyn aikana on neuvoteltu paliskuntien kanssa PHL 53 §:n mukaisesti. Neuvotteluja paliskuntien kanssa on syytä jatkaa. Tuulivoimahankkeen	Kaava-alue ei sijaitse poronhoitoalueella, joten kaavassa ei anneta porotalouteen liittyviä määräyksiä. Kaavaehdotuksen pohjana on kaavaluonnosvaihtoehto VE3. Kaava-alue ei sijaitse poronhoitoalueella, joten kaavassa ei anneta porotalouteen liittyviä määräyksiä.

Tornio

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvat haitat tulee pyrkiä estämään, lieventämään ja korvata Palojärven ja Lohijärven paliskunnille täysimääräisesti. Palojärven paliskunta katsoo, että VE3 vaihtoehto aiheuttaisi poronhoidolle vähemmän kielteisiä vaikutuksia kuin muut vaihtoehdot. Lohijärven paliskuntaan kohdistuvien vaikutusten osalta vaihtoehtojen 1, 2 ja 3 välillä ei ole eroa. Alueen paliskuntien lausunnot ja kannanotot tulee ottaa huomioon painoarvoltaan merkittävinä. Paliskunnille tulee turvata tiedonsaanti kaavan ja tuulivoimahankkeen jatkosuunnittelussa.	
12 L12 Tervolan kunta	Teknisen johtajan päätösesitys: Tervolan kunnalla ei ole huomauttamista Martimon tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluaineistosta. Kunnanjohtajan päätösehdotus: Teknisen johtajan päätösesitys hyväksytään. Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.	Merkitään tiedoksi.
13 L13 Tornionlaakson museo	Arkeologinen kulttuuriperintö Kaava-alueella ja sen tuulivoimapuistohankkeeseen liittyen on tehty arkeologisia inventointeja vuonna 2022 ja 2023 (Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu Ay). Selvitykset ovat arkeologisen kulttuuriperinnön osalta riittävät. Kaava-alueen lounaisosassa on kaksi tunnettua muinaisjäännöstä: kivikautiset asuinpaikat Veturinmaa(1000001046) ja Tiepuraoja (1000001137). Inventoinnissa ei havaittu uusia muinaisjäännöksiä, ainoastaan kaksi modernia rakennusta Rantajärvi (1000045944) ja Aittavaara niminen pilkkapuu (1000045946) lähellä olemassa olevaa voimajohtoa. Suunnitellun kaavan alueen läheltä on tiedossa 2 muinaisjäännöskohdetta, noin 600metriä kaava-alueen rajalta kaakkoon Kaisavaara (1000019225) rajamerkki, joka on osa RKY-inventoinnin kohdetta "Kemin ja Tornion vanhan rajan rajapyykit" sekä noin 100 metriä itään sijoittuvat Sorvasvaara poroerotus nimiseen kivikautiseen asuinpaikkaan (1000001058) liittyvät kaksi löytöpaikkaa sekä hieman etäämmällä itse muinaisjäännösalue. Lisäksi Sorvasvaara poroerotus 2 niminen poroaita kulttuuriperintökohde sijoittuu kaavalta noin 400 metrin päähän. Kaavaselostusluonnoksessa on tuotu esiin suunnittelualan nykytila, jossa kappaleessa 4.9 Arkeologinen kulttuuriperintö on mainittu kaavalla olevat kiinteät muinaisjäännökset. Selostukseen on hyvä lisätä arkeologisen kulttuuriperinnön muitakin kohteita kaava-alueen välittömältä vaikutusalueelta (0-2 km). Selostuksessa tulee käyttää kohteiden muinaisjäännösrekisterissä olevia nimiä sekä tunnusnumeroita (yllä). Kaavaluonnoksessa kiinteät muinaisjäännökset Veturinmaa ja Tiepuraoja ovat huomioituina ja paikallaan. Merkinnoissa tai määräyksissä kokonaisuutena ei ole huomautettavaa, mutta määräyksen otsikon	Lisätään kaavaselostukseen taulukko 4-4, jossa kuvataan kaava-alueen ulkopuoliset arkeologiset kohteet 5 km säteellä tuulivoimaloista.

Tornio

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	"Muinaisjäännösalue" tulee korvata otsikolla "Muinaismuistoalue". Tornionlaakson museo pitää hyvänä, että yleisissä määräyksissä on otettu huomioon arkeologiseen kulttuuriperintöön liittyvät muut käytännölliset vaatimukset; arkeologisten kohteiden huomioiminen ja merkitseminen suunnittelussa sekä rakentamisen ja huoltotoimenpiteiden aikana. Ympäristövaikutusten arviointisuunnitelma Arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvat vaikutukset on arvioitu 25.11.2024 päivätyssä ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa (Myrsky). Vaikutusten merkittävyyteen voidaan vaikuttaa rakenteiden sijoittumisen suunnittelulla ja rakentamisaikaisena huomioimisena. Kaavassa olevilla merkinnöillä, määräyksillä ja yleisillä määräyksillä nämä toiminnot on huomioitu. Veturinmaa kivikautinen asuinpaikka (1000001046) on aivan lähellä suunniteltua tietä ja tässä yhteydessä rakentamisen aikaiset maastomerkinnät ja rakentajien tiedottaminen on ensisijaisen tärkeää. Vaikutusten arviointiin on epävarmuustekijöiden yhteyteen lisätty museon pyytämä lauseke sekä maininta liittyen maanottoluvitukseen. Kohteista kirjoittaessa tulee käyttää kunkin kohteen muinaisjäännösrekisterissä olevaa nimeä ja tunnusta. Ympäristövaikutusten arviointi on arkeologisten kohteiden kohdalla riittävä. Sen sijaan yhteisvaikutusten huomioiminen painokkaammin on paikallaan ja erityisesti Struven ketjuun liittyvien kohteiden välisten näkymäalueiden huomioiminen on arvioinnissa tärkeää. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on tuotu esiin hankkeen kuvailu, suunnitelman lähtökohdat ja tavoitteet; sekä tarvittavat selvitykset (mm. arkeologinen inventointi) ja vaikutusten arviointi ja osallistaminen. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan on hyvä korjata Osalliset kappaleen viranomaisiin vastuumuseon nimeksi Tornionlaakson museo. Selite Tornionlaakson ja Meri-Lapin alueellinen vastuumuseo antaa hieman erheellisen kuvan museon vastuualueesta, joka ylettyy yhdeksän kunnan alueelle aina Simosta Muonioon ja Kolariin saakka. Tornionlaakson museolla ei ole muuta huomautettavaa Martimon tuulivoimapuiston osayleiskaavan valmisteluaineistosta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.	Muutetaan kaavamerkintä muotoon "Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolailla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös." Täydennetään kaavaselostuksen kohtaan 4.7. Struven ketjun pisteet Aavasaksa, Alatornion kirkontorni, Kaavavaaran Tynnyrilaki ja Yli-tornion Iso-Horila. Arvioidaan vaikutukset niihin kaavaselostuksen kohdassa 10.4.2.
14 L14 Tornion Energia Oy	Tornion Energia Oy:llä ei ole alue- tai jakeluverkkoa suunnitellun johtoreitin läheisyydellä eli ei huomauttamista ko. rakennushankkeesta.	Merkitään tiedoksi.
15 L15 Väylävirasto	Väylävirasto tarkastaa kaava-asiat rautateiden näkökulmasta, ja hankealueen jäädessä kauas radasta, ei Väylävirastolla ole asiaan varsinaista lausuttavaa. Maanteiden osalta lausunnon antaa ELY:n L-vastuualue. Väylävirasto haluaa kuitenkin muistuttaa, että rakentamisen aikaisissa kuljetusreiteissä on maanteiden lisäksi huomioitavaa myös rautateitä koskevat rajoitteet.	Kaavaselostuksen kohdassa 10.10. on

Tornio

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	Rakentamisen aikaiset kulkuyhteydet tulee järjestää mahdollisuuksien mukaan mieluummin muualta kuin radanyhteyksien tai tasoristeysten kautta, sillä erityisesti tasoristeysten kansirakenteisiin sisältyy kantavuusrajoituksia. Erikoiskuljetukset edellyttävät tasoristeysten kansirakenteiden vahvistamista, parantamista ja mahdollisesti jännitekatkoja. Lisäksi sekä ylistysten vahvistaminen/parantaminen että uudet tasoristeykset edellyttävät Väyläviraston tasoristeyslupaa.	kuvattu vaikutukset liikenteeseen, mukaan lukien raideliikenne.
16 L16 Meri-Lapin lintutieteellinen yhdistys Xenus ry	Meri-Lapin lintutieteellinen yhdistys Xenus ry suosittelee hankkeen osalta vaihtoehdon 0 toteuttamista. Perusteena hankkeen hylkäämiselle esitämme seuraavia linnustonsuojelullisia näkökohtia: • Toisin kuin YVA-selvityksessä mainitaan, hankealueen sijainti on ongelmallinen lintujen muuton kannalta: Muuten seurannan havaintojen perusteella merkittävä osa petolinnuista, hanhista ja kurjista sekä isommista vesilinnuista suuntaa Kemijokivarresta sisämaahan joen kääntyessä kohti itää hankealueen eteläpuolella. Suuri määrä tuulimyllyjä aiheuttaa törmäämisiä sekä häiritsee lintujen luontaista muuttokäyttäytymistä. • Itse hankealueella ei sijaitse erityisen arvokkaita luontotyyppisiä laajempina kokonaisuuksina, mutta sen läheisyydessä on merkittäviä soidensuojelu- sekä lehtojensuojelualueita, joiden suojelu- vaikutusta hanke vähentää. Oman monimuotoisuuslisän hankealueelle tuo sen sijainti Lapin kolmion kalkkialueella, joka osaltaan monipuolistaa kuvaa erilaisista pienympäristöistä alueella. Linnustollisesti merkittävät alueet on inventoitu ja selkeästi esitetty. • Olemassa oleva, levennettäväksi suunniteltu sähkönsiirtolinja lävistää kaksi suojelualueita ja se tulee kulkemaan vain muutaman sadan metrin päästä luontotyypeiltään erittäin arvokasta Pisavaaran luonnonpuistoa. Luonnonpuistoihin rajoittuvilla alueilla tulisi välttää rajumpia valoisuuteen tai pohjaveden tasoon vaikuttavia toimenpiteitä. Hankkeeseen liittyvien sähkönsiirtolinjojen raivaukset tai levennykset, etenkin vaihtoehdossa B heikentävät alueen Natura-suojelualueiden perusteena olevia luontotyyppisiä. Nykyiset suojellut lehtokorvet sekä lettosuot monipuolistavat hyönteissyöjälinnustoa alueella. Varsinkin vaihtoehdossa A vaikutus kohdistuu merkittävään osaan edellämainittuja luontotyyppisiä. • Hankkeen vaatima infrastruktuurin rakentaminen ja ylläpito pirstoo lintujen pesimäalueita sekä edesauttaa metsäkanalintujen, vesilintujen sekä suurten petolintujen pesimäaikaista häirintää. Tuulivoimaloiden vaikutusta pohjois-boreaalisen alueen metsälintujen pesimätuloksiin ei ole maassamme tutkittu. • Tehtyjen linnustoselvitysten mukaan hankealueella esiintyvien boreaalisten lajien hiirihaukka, palokärki, pohjantikka, pohjansirkku, viirupöllö, metso ja pyy yksilömäärät ovat huomattavia. Nämä ovat kaikki lajeja, jotka vaativat erityissuojelua kantojen säilyttämiseksi.	Linnuston nykytila on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 4.12. ja vaikutukset linnustoon kohdassa 10.18.

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	Suolajeista vastaava tilanne on mustaviklolla ja lirolla sekä erityisen voimakkaasti taantuneella riekolla. • Huomionarvoiset lajihavainnot –kartat ovat uusinta uutta yva-raporteissa. Ne havainnollistavat hyvin alueellisia eroja sekä antavat hyvän yleiskuvan alueen suojeltavien lintulajien esiintymisestä. • Yhdessä muiden kaavoitus / YVA –vaiheessa olevien tuulipuistohankkeiden kanssa Martimo muodostaa yhtenäisen tuulipuistovyöhykkeen aina Tornionjoelta Kemijoelle saakka. Toteutuessaan tämä monotoninen vyöhyke vähentää alueen luonnon monimuotoisuutta, vaikeuttaa lintujen ja nisäkkäiden luontaista liikkumista, vaikuttaa alueen pinta- ja pohjaveden virtausolosuhteisiin sekä vähentää hiilensidontapinta-alaa. Tällaiset laajat energiantuotannon aluekokonaisuudet tulisi rakentaa jo olemassaolevan infrastruktuurin alueille esim. merkittävien liikenneväylien varrelle. • Suunniteltujen tuulivoimaloiden koko, lapojen varjo/ välkevaikutus, niistä irtoava mikromuovi sekä vaihtelevataajuinen melu ovat kaikki yksinään tai yhteisvaikutukseltaan tekijöitä, jotka lisäävät luontokatoa alueella. • Toteutuessaan Perä-Pohjolan alueen tuulivoimahankkeet vaikeuttavat valtakunnallisen 30% ennallistamisvelvoitteen saavuttamista. Huomioita yva-raportista: 1. Lintujen muuttokäyttäytyminen - Olemassa olevaa tietoa tuulivoimaloihin törmäämisistä on analysoitu. - Sekä kevät- että syysmuuton havainnointi on toteutettu riittävän kattavasti sekä ajallisesti että alueellisesti: useampi havainnointi useamman havainnoijan toimesta useampana ajankohtana. - Lintujen muuttokäyttäytymistä hankealueella analysoitaessa tulisi käyttää apuna myös Tiira-vavaintotietokannan havaintoja pitkältä aikaväliltä. - Muutonseurantapisteet tulisi sijoittaa kattavammin hankealueella, esim. Alueen itäosien muutosta saataisiin parempi kuva. - Havainnointipisteet sekä muuttoreitit on hyvin esitetty kartoilla. 2. Pesimälinnusto - Pesimäkauden aikaiset havainnot tulisi analysoida käyttäen myös Tiira-vavaintotietokannan havaintoja pitkältä aikaväliltä. - Lintulaskennat alueella tulee suorittaa maaliskuu – syyskuu -välisenä aikana useamman laskijapartion voimin säännöllisin väliajoin. Pöllöjen, metsäkanojen, vesilintujen sekä yölaulajien soidin- sekä pesintäajat tulee huomioida laskentojen aikatauluja suunniteltaessa. Myös pöllöjen luontaiset kannanvaihtelut tulee huomioida. Pöllöjen ja metsäkanalintujen kartoitusten alkaminen vasta	

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	huhtikuussa ei anna oikeaa kuvaa alueella soidintavista lajeista. - Suurten petolintujen pesimätilanne tulee selvittää tarpeeksi laajalta alueelta hankealueen ulkopuolelta hyödyntäen Metsähallituksen pesäntarkastajien sekä alueen muiden asiantuntijoiden kokemuksia. Suomen lintuatlas-kartoituksen tuloksia tulisi olla mukana hankealueen lähiruuduista. Alueella pesivät lintulajit uhanalaisuusluokituksineen, erityishuomioineen on selkeän kategorisesti esitetty taulukossa. - Merkittävät lintualueet on selkeästi esitetty kartalla. - Hankkeen vaikutusmekanismit on hyvin arvioitu, esim. kartan tiestöstä ja voimaloista suhteessa merkittäviin lintualueisiin eri vaihtoehtoissa. - Yhteisvaikutuksiin on pureuduttu ansiokkaasti. 3. Pienympäristöt - Sekä hankealueen sisään jäävät, että sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat pienluontokohteet, esim. lettosuot, puronvarsilehdot ja -korvet, lähteiköt, haavikot ja muut lahopuutihentymät sekä avokalliot tulee inventoida erityisen tarkasti sekä säilyttää mahdollisimman luonnontilaisina sekä mahdollisuuksien mukaan varata niille suojavyöhykkeitä. Päätelmä Kaiken kaikkiaan valmistuva yva-raportti on ansiokas, nähdäksemme alueellemme suunnitelluista tuulivoimahankkeista julkaistuista kattavin. Linnuston osalta raportin lopputuloksena esitetään molempien toteuttamisvaihtoehtojen aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia sekä pesimälinnustolle että muuttolinnustolle. Kantamme on, että näin merkittävien vaikutusten tulee yhdessä todettujen muiden luontovaikutusten kanssa valvovan viranomaisen käsittelyssä vaikuttaa ratkaisevasti lopulliseen päätökseen hankkeen toteuttamisesta. Kiihtyvän lajikadon, luontodirektiivin suojeluvelvoitteiden, Suomen luontotyyppien ennallistamisvelvoitteen sekä paikallisten asukkaiden tarpeiden huomioiminen menee periaatteidemme mukaisesti hankkeen toteuttamisen edelle.	
17 L17 Ylitornion kaupunki	Esitys Kunnanhallitus toteaa, ettei sillä ole huomautettavaa toisen kunnan päätöksentekoon liittyvässä asiassa. Päätös Päätösesitys hyväksyttiin.	Merkitään tiedoksi.
18 L18 Lapin ELY-keskus	Kaavaselostusluonnoksen mukaan yleiskaavoituksen tarkoituksena on mahdollistaa tuulivoimaloiden rakentaminen Tornion kaupungin Martimon alueelle sekä säilyttää alue metsätalouskäytössä. Tuulivoimaosaleiskaava-alue sijaitsee Tornion kaupungin pohjoisosassa lähellä Ylitornion kunnan rajaa. Yleiskaava-	

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	alueelta on matkaa Tornion kaupungin keskustaajama-alueelle noin 36 kilometriä, Tervolan keskustaajamaan noin 18 km ja Ylitornion keskustaajamaan noin 24 km. Kaava-alueen pinta-ala on noin 11 500 hehtaaria. Laadittavalla osayleiskaavalla muutetaan alueella voimassa olevaa Tornion yleiskaavaa 2021. Yleiskaava-alueelle ollaan suunnittelemassa kaavaluonnosvaihtoehdosta riippuen 49-70 yksikköteholtaan enintään 10 MW:n tuulivoimalaa. Suunniteltujen tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Sovellettava lainsäädäntö Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) nimi on muutettu lailla maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (752/2023), joka tuli voimaan 1.1.2025. Uusi nimi on 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölaki (AKL). Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annetun lain mukaan alueidenkäyttölain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. ELY-keskus toteaa, että Martimon tuulivoimaosayleiskaava on tullut vireille maankäyttö- ja rakennuslain ollessa voimassa ja asia käsitellään loppuun soveltaen maankäyttö- ja rakennuslain säännöksiä. Suhde YVA-lain tarkoittamaan ympäristövaikutusten arviointiin Martimon tuulivoimaosayleiskaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 77 a §:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jolloin yleiskaavaa voidaan käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden alueella. Hankkeen ympäristövaikutukset arvioidaan kaavoituksessa YVA-menettelyn sijaan. Koko hankkeen ympäristövaikutukset arvioidaan yleiskaavoituksen yhteydessä, vaikka yleiskaava ei ulotu suunnitelluille voimajohtoreiteille. Ympäristövaikutusten arviointiselostus (YVA-selostus) on osa yleiskaavan valmisteluaineistoa. Tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluaineisto sekä ympäristövaikutusten arviointiselostus ovat nähtävillä mielipiteiden esittämistä varten 11.12.-7.2.2025. Kuulemisen jälkeen yhteysviranomainen antaa YVA-selostuksesta perustellun päätelmän YVA-lain 23 §:n mukaisesti. Martimon tuulivoimahanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointimenettelyn sijaan tehtävä arviointi on edellä kuvatulla tavalla kesken. Ottamatta enemmälti kantaa Martimon tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluaineistossa esitettyjen selvitysten riittävyyteen, vaikutusarviointeihin, tai esitettyihin vaihtoehtoihin, lausuu Lapin ELY-keskus tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluaineistosta tässä vaiheessa seuraavaa: Yleiskaavan käyttäminen rakennusluvan myöntämisen perusteena tuulivoimalan rakentamiseen <i>Sovellettavat oikeusohjeet</i>	

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	MRL 77 a §:n mukaan rakennuslupa tuulivoimalan rakentamiseen voidaan 137 §:n 1 momentin estämättä myöntää, jos oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa on erityisesti määrätty kaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena. MRL 77 b §:n mukaan laadittaessa lain 77 a §:ssä tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa, on sen lisäksi, mitä yleiskaavasta muutoin säädetään, huolehdittava siitä, että: 1) yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella; 2) suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön; 3) tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää. Yleiskaavan sisältövaatimuksista säädetään MRL 39 §:ssä. 39.4 §:n mukaan yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. MRL 43 §:n 1 momentin mukaan lupaa rakennuksen rakentamiseen ei saa myöntää siten, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista. Lupa on kuitenkin myönnettävä, jos yleiskaavasta johtuvasta luvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä kunta tai, milloin alue on katsottava varatuksi muun julkisyhteisön tarkoituksiin, tämä lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta (ehdollinen rakentamisrajoitus). MRL 43 §:n 2 momentin mukaan yleiskaavassa voidaan määrätä, ettei yleiskaava-alueella tai sen osalla saa rakentaa niin, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista (rakentamisrajoitus). Tällöin ei sovelleta, mitä 1 momentissa säädetään. MRL 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. <i>Yleiskaavamerkinnot ja -määräykset</i> Tuulivoimaosayleiskaavaa ollaan laatimassa maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena yleiskaavana, mikä käy ilmi koko yleiskaava-alueella koskevista määräyksistä (yleismääräys). Osayleiskaavaa on tarkoitus käyttää tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden alueella (tv). Kaavamääräyksen mukaan kullekin tuulivoimalan alueelle (tv) saa sijoittaa enintään yhden tuulivoimalan. Tuulivoimaloiden kaikki rakenteet tulee sijoittua osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle. Kaavamääräyksen mukaan alueella on tuulivoimalan tarvitsema rakennusoikeus. Lisäksi kaavamääräyksessä on säädetty voimalan värityksestä. Tv-alueiden sisälle on kaavaluonnoksessa osoitettu tuulivoimalaitoksen ohjeellinen sijainti ja numero. Valtaosa yleiskaava-alueesta on kaavaluonnoksessa osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M-1). M-1-alue on varattu pääasiassa metsätaloutta varten.	

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	Kaavamääräyksen mukaan alueelle saa sijoittaa tuulivoimaloita niille erikseen osoitetuille alueille ja niitä varten huoltoteitä, teknisiä verkkoja, akkuvaroja sekä varastointi- ja kokoonpanoalueita. Alueelle saa sijoittaa maa- ja metsätaloutta palvelevaa rakentamista, joka tulee sijoittaa vähintään 300 metrin etäisyydelle tuulivoimaloista tai rakentamattomasta tuulivoimaloille osoitetusta alueesta. M-1-alueella on voimassa MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus. ELY-keskus katsoo, että MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus on perusteltu, koska suoraan rakentamista ohjaava tuulivoimayleiskaava korvaa asemakaavan ja tämän vuoksi yleiskaavan tulee ohjata riittävästi rakentamista ja muuta alueidenkäyttöä. Kohtuullisuus maanomistajalle ratkaistaan yleiskaavassa. Tällöin ei voi tulla tilannetta, että kaupungille tulisi korvausvelvollisuus rahat tai lupa -periaatteen nojalla (MRL 43.1 §). ELY-keskus lisäksi toteaa, että osayleiskaavasta koko kaava-alueen maanomistajille ja muille oikeuden haltijoille aiheutuvien rajoitusten on oltava perusteltuja, kun otetaan huomioon kaavan tarkoitus ja sisältö sekä ohjaustavoite, kuten MRL 39 § ja maanomistajien yhdenvertaisen kohtelun vaatimukset edellyttävät. ELY-keskus pitää hyvänä, että luo-1-kohteen kaavamääräyksestä käy ilmi, että luonnontilaiset lähteet ja purot ovat vesilain (587/2011, 2 luku 11 § ja 3 luku 2 §) nojalla suojeltuja, mutta katsoo, että informatiivinen luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävä alue (luo) -merkintä ei ole riittävä, sillä kyseessä on lainsäädännön nojalla suojeltu kohde. ELY-keskus katsoo, että em. kohteita koskevia kaavamerkintöjä tulee siten tarkentaa (esim. s-1). ELY-keskus katsoo, että luo-2-merkintää koskeva kaavamääräys on arvokkaiden luontokohteiden osalta informatiivinen ja edellyttää selkeämpää kaavamääräystä elinympäristöjen turvaamiseksi. Arvokkaita linnustoalueita ja suo- ja metsäalueita ei ole osoitettu kaavakartalla, vaikka niitä on tunnistettu selvityksissä. ELY-keskus muistuttaa, että alueelta tunnistetut merkittävät luonnonarvot on osoitettava tarpeellisin kaavamerkinnöin ja -määräyksiin, kuten MRL 39 §:ssä edellytetään. Luo-merkinnät on hyvä erotella indeksimerkinnällä luontotyyppien perusteella ja merkintä tulee varustaa tarpeellisella kyseiset luontoarvot turvaavalla määräyksellä. Mikäli kyseessä on luonnonsuojelulain (9/2023) 65 §:n mukainen luontotyyppi tai LSL 78 §:n mukainen tiukkaa suojelua edellyttävä eliölaji, joita koskee lajien ja luontotyyppien tiukka heikentämiskiello, ei informatiivinen luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävä alue (luo) -merkintä ole riittävä, vaan ko. tapauksessa luontoarvon turvaaminen edellyttää suojelumerkintää (esim. s-1). Luontoarvojen turvaaminen kaavamerkinnöin on tarpeen myös siksi, että kaavaluonnoksessa tielinjauksia ja maakaapelireittejä ei ole osoitettu sitovalla merkinnällä eikä niiden toteuttamisen vaikutuksia voida näin ollen	Muutetaan kaavaehdotukseen luo-1 merkintä s-1 merkinnäksi. Merkitään kaavaehdotukseen tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien esiintymät luo-merkinnän sijaa s-merkinnällä.

25.11.2025

Lausunnon esittäjä	Sisältö	Kommentit
	arvioida. Edellä kuvattujen luonnonarvojen turvaaminen on tarpeen mm. kaavaluonnoksissa ohjeellisella merkinnällä esitettyjen uusien tielinjausten ja maakaapeleiden tarkemmassa suunnittelussa ja toteutuksessa. Luonnonsuojelualueen (SL) luoteiskulmassa kulkeva tie on osoitettu parannettavaksi tieyhteydeksi, vaikka alueen rauhoitusmääräyksissä vastaava toiminta on kielletty (maa- ja kallioperän vahingoittaminen ja muuttaminen). ELY-keskus katsoo, että laadittavassa kaavaehdotuksessa ja sen kaavamääräyksissä tulee ottaa huomioon luonnonsuojelulain 53-54 §:t, joissa säädetään yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä. Kaava-aineistosta puuttuvat viranomaiskäyttöön tarkoitetut liitteet sensitiivisten lajien esiintymisestä sekä liite hankkeen vaikutuksista suojeltuihin lajeihin. ELY-keskus suosittelee esittämään hankkeen toiminnot ja luontoarvot samalla kartalla sellaisella mittakaavalla, että hankkeen vaikutusarviointi luontoarvokohteisiin on mahdollista. Viranomaisille tarkoitetut karttaesitykset tulee toimittaa salaisina. Sen lisäksi, mitä edellä on todettu kaavamerkinnoista ja -määräyksistä, ELY-keskus muistuttaa, että ympäristöministeriön asetus maakunta-, yleis- ja asemakaavojen kaavamääräysten ja kaavakohteiden esitystavasta (Katja-asetus) astui voimaan 11.6.2024. Asetuksen myötä maankäyttö- ja rakennuslain (alueidenkäyttölain) mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä 31.3.2000 annettu ympäristöministeriön asetus kumottiin. Asetus kuitenkin sisältää siirtymäsäännöksen, jonka mukaan kumottua merkinnöistä annettua ympäristöministeriön asetusta voidaan asetuksessa tarkemmin määritellyin reunaehdoin soveltaa vuoden 2028 loppuun asti. Yhteenveto Lapin ELY-keskus edellyttää, että Tornion kaupunki kaavaehdotusta laatiessaan ottaa huomioon, mitä edellä on todettu. Tämä lausunto ei ole kokonaisvaltainen lausunto tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluaineistosta. Tarvittaessa kaupunki voi järjestää kaavaneuvottelun sen jälkeen, kun yhteysviranomainen on antanut perustellun päätelmän.	Muutetaan kaavaehdotuksessa osoitettu tieverkko sellaiseksi, että hankkeen edellyttämät nykyiset tai parannettavat tiet eivät sijoitu SL-alueen välittömään läheisyyteen. Laaditaan viranomaiskäyttöön kaavaehdotusvaiheessa kartta, jossa on esitetty huomionarvoiset luontokohteet, mukaan lukien salaiset lajit, sekä hankkeen toiminnot. Järjestetään viranomaisten työneuvottelu perustellun päätelmän saamisen jälkeen.
19 L19 Telia Finland Oyj	Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole tuulivoimahankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.	Merkitään tiedoksi.

Mielipiteet

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
20 M01 Lohijärven kyläyhdistys ry	Martimon Tuulivoima Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa Tornion Martimon alueelle, noin 36 kilometriä Tornion keskustasta koilliseen rajautuen osin Tervolan	

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	kuntarajaan. Tuotantoalue sijaitsee noin 18 kilometriä Tervolan keskustan luoteispuolella. Hankkeessa suunnitellaan enintään 70 tuulivoimalaa. Rakentamisen vaikutusalueelle sijoittuu kaksi valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta (VAMA 2021): Eteläisen Tornionlaakson maisemat noin 15 kilometrin etäisyydellä hankealueesta länteen sekä Lohijärvi-Leukumaanpään kylämaisemat noin 20 km etäisyydellä hankealueesta pohjoiseen. Lohijärvi ja Leukumaanpää ovat tyypillisiä pienimuotoisia peräpohjalaisia maatalouskylä viljelyksineen. Kylä rajoittuu etelässä laajalta alueelta Lohijärveen. Viljelymaisemia reunustaa runsaan 60 metrin korkeuteen järvien yläpuolelle nouseva selväpiirteinen Leukumaavaara, jonka ympärillä avautuu suhteellisen tasainen soiden ja matalien kankaiden luonnehtima maasto. Maisema-alueen rakennettu ympäristö on moninaista, ja alueen rakennukset ovat useilta eri vuosikymmeniltä. Kylien yleisilme on elävä, asuttu ja tasapainoinen. Lohijärven ja Leukumaanpään kylämaisemien maisema-alue edustaa Ylitornion järvalueiden pienipiirteistä asutusmaisemaa. Kylät ovat aktiivisia ja maisemallisesti merkittäviä järvenrantakylä, joiden peltoalat ovat säilyneet avoimina. Alueella on joitakin rakennusperinnöltään edustavia pihapiirejä sekä edelleen käytössä olevia latoja, jotka nostavat maisema-alueen arvoa (Eteläinen Lappi, valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, VAMA 2021) Lohijärven kylä on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi Valtioneuvoston periaatepäätöksellä vuonna 1995. Valtioneuvoston päätöksen pohjana on ympäristöministeriön mietintö vuodelta 1992. Suurin osa kylästä on Museoviraston suojelemaa perinnemaisemaa. Osin tästä syystä, Lohijärven kyläyhdistys yhdessä Lapin ELY-keskuksen kanssa on hakenut syksyllä 2024 Ympäristöministeriöltä rahoitusta maisemanhoitosuunnitelman tekemiseksi. Tavoitteena on suunnitelman pohjalta hakea Lohijärven kylälle valtakunnallista maisemanhoitoaluetta. Sen avulla on tarkoitus vaalia muun muassa luonnon- tai kulttuurimaisemaa sekä alueiden historiallisia ominaispiirteitä. Maisemanhoitoalueet vastaavat eurooppalaisessa maisemayleissopimuksessa esitettyjä tavoitteita vuorovaikutteisesta maisemanhoidosta ja maiseman kautta rakentuvasta positiivisesta yhteisöllisyydestä. Martimon tuulivoimapuistosta tehdystä näkemäalueanalyysistä (Näkemäalueanalyysi, Martimon Tuulipuisto, 08.04.2024) huomataan, miten Lohijärven kylän ranta-alue on kokonaan tuulivoimapuiston näkemäalueella. Kartan mukaan Lohijärven kylälle näkyisi 48–63 tuulivoimalaa, mikä muuttaisi kylän arvokasta maisemaa olennaisesti. Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tuulivoimaloita ei tule sijoittaa voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitetulle luonnonympäristön, kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta merkittävälle alueelle. koska	

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	tuulivoimalat ovat niin paljon suurempia kuin mikään muu maisemaelementti, että niitä on mahdotonta piilottaa maisemassa. Erityisesti näitä ennätyskorkeita yli 300 metrin korkeuteen ulottuvia tuulivoimaloita ei voi olla huomaamatta. Siksi tuulivoimatuotantoalueet tulisi rajata niin, että tuulivoimaloiden aiheuttamat melu- ja välkevaikutukset sekä maisemavaikutukset eivät heikennä asumisviihtyvyyttä arvokkaissa kulttuuriympäristöissä. Kylien pysyminen asuttuna, rakennusten pysyminen käytössä ja peltoalueiden hoitaminen on arvokkaiden kulttuuriympäristöjen säilymisen edellytys. Lisäksi on huomattava, että tuulivoimahankkeesta ei ole tiedotettu hankkeen vaikutusalueella asuville asukkailla siten, että tiedotus olisi käytännössä tavoittanut lähikylä asukkaat. Tästä syystä Lohijärven kyläyhdistys esittää mielipiteenään, että nyt suunniteltu tuulivoimahanke soveltuu erittäin huonosti osaksi suojeltua kansallista perinnemaisemaa. Siksi kyläyhdistys toivoo, että hankesuunnitelmassa esitetyistä vaihtoehtoista päädyttäisiin vaihtoehtoon VE0: Hanketta ei toteuteta.	Kaavaselostuksen kohdassa 10.4.13. on havainnekuva siitä, miltä voimalat näyttävät Lohijärveltä. Tuulivoimalat näkyvät järven takaa. Etäisyys tuulivoimaloihin on yli 20 kilometriä ja vaikutus Lohijärven maisemaan on arvioitu kirkkaalla säällä kohtalaiseksi kielteiseksi.
21 M02 Mellakosken Kyläyhdistys ry	Mellakosken Kyläyhdistys ry on päätenyt yksimielisesti kielteiselle kannalle pitämässään kokouksessa 22.1.2025 tätä tuulivoimapuistohanketta kohtaan. Tällaiset jättimyllyt, jotka on tarkoitettu merelle, tulevat liian likelle Ylitornion puolella oleville asutuksille. Lisäksi vetoamme siirtämään tämän hankkeen kauemmas asutuksista, koska terveyshaittoja ei ole otettu tarpeeksi huomioon mitä aiheutuu näistä myllyistä, kun ihminen altistuu jatkuvasti tälle melusaasteelle. Onko riittävästi otettu huomioon mikä maisemallinen haitta nämä myllyt ovat kauniissa Kivijärven maisemassa ja mitenkä vedenpinta kuljettaa lavoista lähtevää ääntä?	Asuin- ja lomarakennukset sijaitsevat vähintään 2 km etäisyydellä tuulivoimaloista, jolloin melutaso asuin- ja lomarakennusten kohdalla on merkittävästi alle melutason ohjearvon, eikä tuulivoimaloista aiheudu terveyshaittoja. Melumallinnuksen kartta on kaavaselostuksen kohdassa 10.2.2. Kaavaselostuksen kohdassa 10.4.5. on havainnekuva

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
		Kivijärven takaa, josta katsottuna maisema muuttuu merkittävästi. Suurin osa lähiseudusta on peitteistä aluetta, jolloin tuulivoimalat eivät näy metsän takaa.
22 M03 Yksityishenkilö	Olen tutustunut YVA selvityksiin, koskien Martimon tuulivoimahankkeita. Olen ottanut kantaa mm. Karhakkamaan vastaavaan. Samaa mieltä olen tästäkin kuin muistakin teidän PÖLJISTÄ hankkeista Tornion metsiin ja vaaroihin. Meinaatte tehdä Tornion kauniista luonnosta ja jokilaaksosta teollisuuslaitosten omaisia alueita. Voisi jotenkin ymmärtää jos olisi kysymys vanhasta neuvostoliitosta ja sen bolitbyroon toiminnasta. Mikään ei tuntunut olevan niille pyhää. Ei ole näköjään teillekkään!!! Olen seurailut muitakin tuulivoimaan liittyviä YVA-selontekoja pitkin Suomen maata. Niissä kyllä on monessakin otettu luontoarvot, ihmiset, eläimet ym. paljon paremmin huomioon. Kaitpa nämä YVA-vaikutusten selonteon tekijät ovat järkkiihään puolueettomia? En näe että minulla siis olisi tarvetta muuttaa aiempia kannanottoja liittyen aiheeseen. Sen verran tarkennuksena, noihin kirjoituksiini matkailusta. Viime vuoden lopulla oli uutinen, että Tornioon suunnitellaan aika laajaakin matkailubisnestä. Lapissahan on matkailu lisääntynyt hurjasti. Matkailun edistäjät halusivat, että Tornioonkin tulisi jonkunlainen siivu matkailutuloista. Olisikohan matkailijat tulossa myllyjä ”ihailemaan”? Tuskinpa. Jutussa mainittiin mm. Kaakamavaaran maisemat. Paikkaa kun katsoo ja vertaa myllysuunnitelmiin, niin joka ilmansuunnassa näkisi näitä korkeita myllyjä. Eipä juuri vois ihailla kaunista vaaramaisemaa ja jokilaaksoa. Aloitetaan haitat nyt ensinnäkin ihmisistä. Olen aiemmin laittanut liitteenä mm. Karhakkamaan vastaavaan eräiden asiantuntijoiden lausunnot infraäänistä, minkälaisia terveyshaittoja ne aiheuttavat. Ongelmia on ilmennyt myöskin voimaloiden aiheuttaman muunkin äänen ja vilkkuvien valojen takia, jotka hyvinkin ovat todellisia. Varmaan löydätte ne jos haluja on? Nämä edellä mainitut tutkimukset on hyvin luultavasti tehty pienempien myllyjen läheisyydessä. Suunnitellut voimalat, jotka ovat paljon isompia ja paljon enemmän lisäisivät vain näitä haittoja huomattavasti. Tässä on näköjään tarkoitus pilata luontoarvoiltaan hyvin kaunis metsä- ja vaaraseutu. Aiheutettaisiin haittaa myös Ruotsin puolen asukkaille. Eivät ole mitään kauniita katseltavia. Kyllä noita seutuja voisi käyttää parempiinkin tarkoituksiin. Luontomatkailuun ynnä muuhun. Tässä suunnitellussa tapauksessa alue muuttuisi myllyineen, kytkinasemineen, muuntamoineen sekä linjoinen teollisuuden omaiseksi.	Tuulivoimalat ovat korkeita ja ne näkyvät avoimien alueiden takaa. Maisemavaikutukset on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.4. Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset mukaan lukien terveysvaikutukset on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.8. Infraääni on matalaa ääntä, jota ihminen ei voi kuulla tuulivoimaloista lähtevän äänen äänenpainetasolla, eikä sillä siten on myöskään vaikutusta ihmisiin.

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	Eikä ole mikään pieni haitta, jos ihmisten asunnot menettäisivät melkein täysin arvonsa. Kukapa myllyjen likellä haluasi asua, kun noista haittapuolistakin löytyy tietoa jo maailmalta. Jos vain niitä halutaan lukea ja ottaa huomioon. Tällä kaikella pilattaisiin välit Ruotsin naapuri kunnan asukkaisiin sukupolvien ajaksi. Vaikuttaa ettei eläimistöäkään ole otettu kunnolla huomioon. Onko Euroopan majavan elinseutuja tutkittu kunnolla? Liitteenä laita myös tietoa mikromuoveista, joita irtoaa siipien lavoista. Totta kai ne aiheuttaa haittaa niin ihmisille kuin eläimillekin. Hanke on kaiken lisäksi Tornion joen läheisyydessä ja on vaara että niitä on myöhemmin kaloissakin ja sitäkin kautta kohta ihmisissä. Tähän lopuksi vielä syitä minkä muunkin tähden vastustan mm. tätä hanketta. Olen kynäillyt osan siitä jo aiemmissa kannanotoissa. Liittyvä kyllä asiat toisiinsa ja täydentävät toisiaan. Vastustan jyrkästi suunniteltuja tuulivoimaloiden rakentamisia. En halua että kauniin syntymäkotiseutuni Tornionjokilaakso ja vaaramaisemat muutetaan teollisuusalueen näköiseksi. Tuulivoimalat, jotka hyvinkin luultavasti ovat ainakin Suomen, jos ei maailman suurimpia pilaisivat ja rumentaisivat alueen iäksi. Eivätkä ne voimalat yksistään pilaa maisemaa. Alueellehan on suunnitelmissa jo lähes moottoriteiden levyisiä teitä. Lisäksi vielä voimalinjat, kytkinkentät ja muuntoasemat. Nyt on uutisissa tullut tietoutta, etteivät ne voimalat ole täysin vaarattomiakaan. Pienimmätkään. Näin isoista voimaloista ja niiden siivistä ei ole oikein paljon kokemusta maailmalla. Lieneekö yhtään? Eihän mylly	Kaavaselostuksen kohdassa 10.4. on havainnekuvia myös Ruotsin puolelta, jonne tuulivoimalat näkyvät hyvin kaukaa ja harvoista kohdista. Majavat elävät vesistöissä ja niiden lähellä. Kaavaselostuksen kohdassa 10.15. on kuvattu hankkeen pintavesivaikutukset, jotka ovat pienet. Siten hankkeella ei voi olla myöskään vaikutuksia mahdollisesti vesistöissä elävään majavaan. Tuulivoimaloiden lapojen epoksinnoitteesta irtoaa kulumisen seurauksena hyvin pieniä määriä mikromuovia (noin 150 g/voimala/vuosi) verrattuna vaikka yhden henkilöauton renkaista irtoavaan mikromuoviin (noin 1000 g/henkilöauto/vuosi) Täydennetään tämä asia kaavaselostuksen kohtaan 10.8.

Tornio

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	alueilla uskaltaisi liikkua lähimaillakaan. Ei kesällä eikä talvella. Jossakin päin Suomenmaata eräässä vastaavassa suunnitelmassa oli, että luontopolku tehtäisiin myllyjen lähelle. Naurettava esitys vakavalla asialla. Sen lisäksi lähialueen asukkailla on jo vaikeuksia nykyisten voimaloiden vuoksi. Maailmaltahan löytyy jo materiaalia, kuinka voimalat aiheuttavat terveyshaittoja. Entäpä sitten eläimet? Varmaankin häiriintyvät ja muuttavat muualle jotka kykenevät. Lintuja on kuollut sen vuoksi, kun ovat törmänneet voimaloiden siipiin. Kuljen ainakin yhdellä kyseisellä alueella ja lähialueella kalassa ja marjastamassa useasti kesäisin ja vakaa aikomus on muuttaa rakkaalle synnyinseudulle takaisin, jossakin vaiheessa. Haluaisin nauttia luonnonrauhasta ja hiljaisuudesta enemmän kuin voimaloiden aiheuttamasta melusta ja valohaitoista. Jos hankkeet toteutuvat, ainakin joistakin eivät haitat jää pelkästään Tornion ja Ylitornion asukkaille vaan myöskin Ruotsin puoleiselle kansalle. Onko tarkoitus pilata välit heihinkin? Vastustus on runsasta molemmin puolin rajaa. Lisäksi alueella on jo matkailuelinkeinojen harjoittajia ja lisää on kuulemma suunnitelmissa molemmin puolin Tornionjokea. Tuskinpa turistit Suomesta tahi ulkomailtakaan tulevat ihailemaan voimaloita. Hekin hakevat enemmän luonnonrauhaa ja puhdasta koskematonta luontoa. Voimaloiden ikä on n. 20-30 vuotta. Entäpä sen jälkeen? Kuka ne purkaisi? Taitaa jäädä kaupungin kontolle. Mihin nämä siipien ongelmajätteet sijoitetaan? Taitaa tulla kalliiksi, jos niistä voimaloista jonkin verran lantteja olisi tullutkin. Ja jos voimalat puretaankin niin aluetta ei voi palauttaa alkuperäiseen luonnontilaan enää koskaan. Ensinnäkin voimalinjan jää paikalleen samoin tiestöt sekä myllyjen perustuksiin käytetyt betonimöhkäleet. Saattaa olla, etteivät myllyt pyöri edes täyttä ikäänsä. Saattavat jäädä "virattomiksi" jo paljon varhemmin, kun uusia viisaampia energiamuotoja kehitetään. Niitä jotka tuottavat tasaisen varmasti sähköä joka hetki. Oli myllyjä 1 tai 10000 kpl, niin tuotto on tasan nolla, jos ei tuule yhtään. Näilläkö se maailma pelastetaan? Kannattaisikohan tässä ottaa Tornion kaupungin päättäjien ja luottamushenkilöiden järki käteen? Kannattaako pilata luontoarvoiltaan ainutlaatuista kulttuurimaisemaa. Aluetta joka on ainutlaatuinen ja kaunis niin Suomen, jos ei koko maailmankin mittapuun mukaan. Vaikkakin rahalla on suuri voima niin ei tässä kannatte ajatella pelkästään sitä? Raha on katoavaista, mutta alueen kauneus pysyvää.... Jossain viisaammissa maakunnissa vaaditaan maakuntakaava, jos tullimyllyjen määrä menee yli kymmenen.	Tuulivoimaloiden purkamisesta vastaa tuulivoimaloiden omistaja. Tuulivoimaloiden materiaalit kierrätetään, ja myös tuulivoimaloiden lapojen materiaali, jota voidaan käyttää mm. sementin raaka-aineen klinkkerin valmistamiseen. Purkamisessa noudatetaan purkamishetken lainsäädäntöä.

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	Miten täällä meidän maakunnassa? Ympäristö lakikin muuten sanoo, että energian tuotantolaitokset tarvitseva myös ympäristöluvan. Mitä muita nämä ovat jos ei energialaitoksia? Seuraavassa lainaus eräästä kirjoituksesta. "Tuulivoimarakentamisen suunnittelun periaatteiden mukaan tuulivoimarakentamiselle soveltumattomia alueita ovat muun muassa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sekä valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt"....Ja niitähän nämä meidän maisemat ovat!! Onkohan meidän kaavasuunnitelmissa otettu näitä periaatteita huomioon? Epäilen!	Tuulivoimalat on suunniteltu noudattaen ympäristöministeriön tuulivoimaloiden rakentamista koskevia ohjeita, jolloin niistä ei aiheudu sellaista naapurussuhdelain tarkoittamaa haittaa, jonka takia ympäristölupa olisi tarpeen. Tuulivoimaloita ei ole sijoitettu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille.
23 M04 Yksityishenkilö	Onko otettu huomioon radion ja tv kuuluvuutta. (Digita oy lausunto) Entä matkapuhelinten kuuluvuutta.Kuinka paljon myllyistä on haittaa ja kuka korvaa haitat,em.Martimon alueelle.(Traficom) Meluhaitat onko edes suuntaa antavat. Metsäneläimille tulee myös valtavat haitat. Alueella on jo kaksi lintukosteikkoa. Eikö siellä ole myös kotkan pesimäalue.(Metsähallitus) Martimon kylältä ei ole havainnekuvia,onko liian lähellä. Eikä tässä oteta myöskään maisemahaittoja kunnolla huomioon.	Vaikutukset TV-kuvaan ja viestintäyhteyksiin on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.9, meluvaikutukset kohdassa 10.2. vaikutukset linnustoon kohdassa 10.18, vaikutukset eläimistöön kohdassa 10.19 ja vaikutukset maisemaan kohdassa 10.4. Martimon kohdalla ei ole asutuksen kohdalla sellaisia avoimia alueita, joihin tuulivoimalat näkyisivät, joten sieltä ei ole laadittu havainnekuvaa.
24 M05 Yksityishenkilöt (105 nimeä)	Haluamme ilmaista kantamme ja kiinnittää huomiota Martimon tuulivoiman YVA-selostuksesta seuraavasti: Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot YVA-selostuksessa on todettu, että Martimon hankealuetta ei ole osoitettu Länsi-Lapin maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueisiin, mutta heidän omien selvitystensä pohjalta alue olisi sopiva. Asiaa ei kuitenkaan ole perusteltu tarpeeksi, miten tällaiseen johtopäätökseen on tultu. Kerrotaan, että suunnittelun lähtökohtana on sijoittaa voimalat tuulivoimatuotannon kannalta tehokkaasti ja taloudellisesti, ja että hankkeen suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota hankealueen ympäristöön,	Lapin maakuntakaavat eivät estä tuulivoimaloiden sijoittamista myös muualle kuin maakuntakaavassa osoitetuille

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	sekä lähialueiden asutukseen. Selostuksen mukaan tuulivoimalat sijoitetaan maastoon siten, että ne aiheuttavat kokonaisuudessaan mahdollisimman vähän haittaa. Näin asia ei kuitenkaan ole ollut, eikä esitettyjä mielipiteitä ole huomioitu hankkeen suunnittelussa. Selostuksessa kuitenkin todetaan, että merkittävä osa YVA-menettelyä on vuorovaikutus myös hankealueen lähialueiden asukkaiden kanssa, sekä yksi tärkeimmistä tavoitteista on lisätä kansalaisten mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa hankkeiden suunnitteluun. Vaihtoehto, jossa myllyjä on vähiten, on myllyjen sijoittelut tehty petolinnun reviirin vuoksi, mutta Kivijärven ja Mellakosken alueen ihmisten mielipiteillä ei ole ollut väliä, koska missään vaihtoehdossa myllyjä ei ole sijoitettu etäämmälle Kivijärvestä. Me koemme, että hankkeesta ei ole tiedotettu etenkin Ylitornion puolen vaikutusalueen ihmisiä, eikä annettuja mielipiteitä ole otettu hankkeen suunnittelussa huomioon. Tiedottaminen on tapahtunut mm. lehdissä, jotka eivät tämän alueen jakelupiiriin kuulu. YVA-suunnitelman mukaan asukkaita tulee tiedottaa hankkeen eri vaiheista ja etenemisestä, näinkään asia ei ole ollut, ainakaan hankealueen pohjoispuolen osalta. Hankkeesta olisi pitänyt laatia myös vaihtoehto, jossa tuulivoimalat olisi sijoitettu kauemmas Ylitornion rajasta, sekä Kivijärvestä, niin kuin kannanotoissa on aiemminkin esille tullut. Seurantaryhmään ei ollut nimetty Mellakosken ja Lohijärven kyläyhdistyksiä, jotka kuitenkin hankkeen vaikutusalueella oleellisesti ovat, vastaanottamasta hankkeen haittapuolet. Koemme, että YVA-suunnitelmassa oli hyvä suunnitelma osallistamisen ja vaikuttamisen suhteen, mutta käytäntö ei ole kohdannut suunnitelman kanssa. Näin ollen ympäristövaikutuksia vaikutusalueen ihmisiin ei ole huomioitu. Alueidenkäyttötavoitteet Lapin maakuntaohjelman 2022-2025, sekä Lappi-sopimuksen mukaan maakunta sitoutuu yhtenä tavoitteena pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen. Tällä hankkeella ei mielestämme ainakaan tätä tavoitetta edistetä, hankealueen kokonaisuutta tarkastellen, alueen maaperä huomioon ottaen. Selostuksessakin on todettu, että täytetyt kaivannot ja pintamaa palautuvat kasvillisuuden myötä, turvemaat hyvin hitaasti. On myös nostettu esiin, että pohjaolosuhteita ei ole tässä vaiheessa suunnitelmia selvitetty tarkemmin, eikä happamien sulfaattimaiden osalta suunnitelmaa ole tarkennettu riittävästi. Ympäristölupa Me haittojen vastaanottajina olemme edelleen hankkeen ympäristöluvan kannalla. Hankkeella tulee olemaan niin suuret haittavaikutukset erämaisiin luonto-oloihin, luonnonrauhaan ja alueen viihtyvyyteen, joten	tuulivoimaloiden alueille, jos tuulivoimalat eivät ole ristiriidassa maakuntakaavassa osoitetun maankäytön kanssa. Tuulivoimaosayleiskaavan suhdetta maakuntakaavan sisältövaatimuksiin on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 11.2. Kaavoituksesta ja aikaisemmin tehdystä YV:stä on tiedotettu alueella leviävissä sanomalehdissä. Kaavaselostuksen liitteenä on OAS:sta saadun palautteen vastineet sekä vastineet kaavaluonnoksista saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin. Vastineisiin on kirjattu, miten palaute on otettu huomioon. Kaavaehdotuksen kaavaselostuksen kohdassa 8.4.2. on kuvattu tiivistetysti, millaista palautetta kaavan valmisteluaineistosta saatiin. Kaavaselostuksen kohdassa 11.1. ja 11.3 on tuotu esiin mm. se, miten luonnon monimuotoisuus on otettu huomioon. Rakentamisaikojen pohjatutkimukset tehdään sen jälkeen, kun kaava on hyväksytty ja tiedetään rakennuspaikat. Tuulivoimaloiden suunnittelussa on otettu huomioon

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	ympäristölupa olisi tarpeen. Alueen erämaisuus katoaa hankkeen myötä. Mielestämme suojaetäisyydetkään eivät ole riittäviä, voimaloiden suuren kokoluokan vuoksi. YVA-selostuksessa on kyllä todettu, että hankkeen suunnittelun lähtökohtana on, että tuulivoimalat eivät aiheuta sellaista haittaa, joka edellyttäisi ympäristölupaa, mutta sellaista vaihtoehtoa myllyjen sijoittelulla ei ole mielestämme luotu. Tällöin hankkeesta olisi laadittu myös sellainen vaihtoehto, jossa aiheutuvat päästöt eivät aiheuta häiriötä alueen asukkaille tai mökkiläisille. Lisäksi kiviaineksen ottamista on suunniteltu tehtäväksi myös Kaskimaasta. Ihmettelemme, kuinka se käytännössä onnistuu ja tuleeko Kaskimaan alueesta hankkeen myötä avolouhos. Mitä vaikutuksia sillä tulee olemaan esim. vesistöille pidemmällä aikavälillä. Maa-aineksen ottamista ja suunnitelmaa ainakin Kaskimaan osalta olisi tullut vielä enemmän yksityiskohtaistaa ja tarvittavien lupien suhteen selvittää. Tehdä myös mallinnukset miltä se tulee näyttämään. Tarvittavan kiviaineksen määrä hankkeessa on kuitenkin hyvin suuri. Maankäyttö ja yhdyskuntarakenne Hankealueen läheisyyteen on suunniteltu useita muitakin tuulivoimapuistoja. Käytännössä hyvin suuresta ja kuntarajat rikkovasta alueesta on tulossa tuulivoimakeskittymä, eli teollisuusalue, joka muuttaa alueen luonteen täysin ja pysyvästi. YVA-selostuksessa ei ole tuotu tarpeeksi esille MyrskyEnergian muitakin hankkeita, joita hankealueen läheisyyteen on suunnitteilla. Ilmasto ja ilmanlaatu Hankkeen ilmastovaikutuksia tarkastellessa, silmiin pistävää on rakentamisen aikaiset päästöt, jotka ovat huomattavan suuret ja kielteiset. Selostuksessa on kuvattu, kuinka myönteisten ilmastovaikutusten arvioidaan korvaavan hankevaihtoehdosta riippumatta kielteiset vaikutukset vasta 6-7 vuoden kuluessa tuotannon käynnistyttyä. Tämä vahvistaa kantaamme siitä, että tälle alueelle ja maaperälle tuulivoimapuiston rakentaminen ei ole kannattavaa ilmastollisestakaan näkökulmasta. Hankkeen aiheuttamat muutokset luontoympäristöön ovat kuitenkin hyvin kauaskantoisia, osaltaan ikuisia. Melu ja valovaikutukset YVA-selostuksessa on todettu, että hankealueen äänimaiseman muodostavat tällä hetkellä luonnonäänet. Lisäksi on kerrottu, että tuuliturbiinivalmistajan äänitiedot sisältävät epävarmuusmarginaalin, ja että valmistajan	ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevat ohjeet, joilloin tuulivoimaloista ei aiheudu naapuruuksuhdelaisia a tarkoitettua kohtuutonta haittaa, jota pitäisi lieventää ympäristölupaehdoilla. Kaavakartalla on esitetty ohjeellisella merkinnällä vaihtoehtoisia mahdollisia maa-ainesten ottoon tarkoitettuja alueita. Kaavoituksen yhteydessä ei kuitenkaan tehdä ottosuunnitelmia, eikä määritellä tarkkoja ottopaikkaa, vaan sellaiset tehdään hankkeen toteutussuunnittelun yhteydessä maa-aineslain säännöksiä noudattaen. Kaavaselostuksen kohdassa 3.4. on kartta lähialueen muista tuulivoimahankkeista. Tuulivoimaloiden rakentamisella on myönteisiä ilmastovaikutuksia. Ilmastovaikutukset on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.20. Tuulivoimaloiden valmistaja antava takuuarvon, ja

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	käyttämä melupäästön määrittystapa ei ole suoraan verrattavissa standartiin, johon ympäristöministeriön ohjeet viittaavat. Tämän takia lähtömelutasoon on mallinnuksessa lisätty 2 dBA:n epävarmuusmarginaali. Ovatko melumallinnokset nyt luotettavia ja vastaavatko ne todellista tilannetta, olisiko epävarmuusmarginaalia tullut vieläkin kasvattaa, ottaen huomioon tuulivoimayksiköiden kokoluokan ja suuren määrän, sekä muiden hankkeiden läheisyyden. Melutasoon vaikuttavat kuitenkin oleellisesti voimaloiden määrä, maasto ja vesistöt, sekä tuulen suunta ja voimakkuus. Erityisen epäileväisiä olemme melun leviämisen suhteen vesistön alueella, koska mallinnuksissa vesistöjä on mielestämme väheksytty. Vesi kuitenkin "kantaa" ääntä. Lähimmät suuremmat loma-asumisen keskittymät ovat pohjoisessa Kivijärven ja Hosiojärven rannoilla, sekä idässä Sorvasjärvellä noin 2-5 km säteellä voimaloista. Meluvaikutukset näille alueille on todella haitalliset, verrattuna nykytilanteeseen. Suurin osa näiden alueiden mökkiläisistä tulevat hakemaan nimenomaan hiljaisuutta ja luonnonrauhaa alueelta. Yva-selostuksessa on tuotu esiin myös, että tuulivoimalamelu ylittää asumiselle ja vapaa-ajan asutukselle sovellettavan yöajan ohjearvorajan jo nykyisellä 2 dBA:n epävarmuusmarginaalilla neljän kiinteistön kohdalla, mutta pitävät asiaa kuitenkin vähäisen kielteisenä. Tämäkin ihmetyttää suuresti. Edelleenkin ei ole laadittu vaihtoehtoa, joka olisi suotuisampi myös näiden haittojen osalta. Mielestämme tuulivoimalat tulisi poistaa vähintään hankealueen pohjoiselta vyöhykkeeltä, myllyt 36, 37, 41, 42, 46, 50, 51, 52, 55 ja 58. Selostuksessa on todettu tuulivoimaloiden muuttavan tuotantoalueen äänimaisemaa, mutta nekin on arvioitu vähäisen kielteisiksi. Olemme tästäkin eri mieltä, koska nykytilanteessa alueen melutaso on olematon, hiljainen, luonnonrauhainen alue. Lentoestevalot tulevat muuttamaan ennestään valosaasteettoman alueen valomäärää huomattavasti ja haitallisesti, joka puolestaan tulee vaikuttamaan Kivijärvellä suunnitellun revontulimatkaailun toteutukseen kielteisesti. Lentoestevalot muodostavat ympäristöön uuden, selvästi havaittavan valonlähteen ja korostavat voimaloiden havaittavuutta etenkin pimeään ja hämärän aikaa selkeällä säällä. Kaiken kaikkiaan voimaloiden valot tulevat muuttamaan maiseman nykyistä luonnontilaa merkittävästi ja kielteisesti. Maisema Maisemakuvat ja mallinnukset ovat erittäin puutteelliset, koska maisemavaikutukset tulevat olemaan erittäin merkittäviä. Mallinnuksia ei ole laadittu kaikista paikoista eri vuodenaikoina, eikä etenkin eri vuorokauden aikoina. Kesä- ja kevätajasta olisi tullut tehdä mallinnukset ainakin siitä vuorokauden ajasta, jolloin aurinko on voimaloiden takana.	takaavat, että tuulivoimala ei aiheuta sitä suurempaa lähtömelua. Takuuarvo on luotettava. Tähän arvoon on lisätty 2 dB epävarmuusmarginaalia, millä varmistetaan, että tulevaisuuden tuulivoimalamalli, jota ei vielä edes ole olemassa, alittaa mallinnuksessa käytetyn lähtömelutason. Melumallinnuksessa on otettu huomioon maaston muodot ja myös vesistöt ns. kovana pintana. Kaavaselostuksen kohdassa 10.2.2. on melumallinnuskartta. Melutason ohjearvo 40 dB alittuu selvästi kaikkien asuin- ja lomarakennusten kohdalla. Kartalla on esitetty myös 35-44 dB:n vyöhyke, joka on alle ohjearvon, ja jolle sijoittuu 2 asuinrakennusta ja 2 lomarakennusta. Tuulivoimalan tornin huipulle ja varteen 50 m välein sijoitetaan yöaikaan palavia punaisia valoja. Nämä näkyvät niihin kohtiin, joihin tuulivoimaloiden tornit näkyvät. Lentoestevalojen vaikutukset on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.4.2. Kaavaselostuksen kohdassa 10.4.3 on kuvasovitteet 14 kohdasta.

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	Kuvaaja ei ole todistetusti suostunut ottamaan kuvia vakituisten asuntojen pihalta, vaikka pihasta avautuisi suorat näkymät kohti voimaloita. Kuvaaja on vain todennut, että myllyt eivät pihaan näkyisi. Selostuksessa ja yleisötilaisuudessa tätä on perusteltu sillä, että sellaiset kuvat eivät palvelisi tarpeeksi suurta kohdeyleisöä. Yöaikaiset maisemamallinnukset olivat materiaalista vaikeasti löydettävissä. Puuttumaan jäivät myös erityisesti mallinnus välkkeestä ja lentoestevalojen välkkeestä. Sorvasvaara on luokiteltu maisemallisesti merkittäväksi kallioalueeksi. Tällekin ei ole YVA-selostuksessa annettu riittävää painoarvoa, maisemallisestikin tuulivoimalat tulevat tätäkin aluetta muuttamaan. YVA-selostuksessa on todettu, että tuulivoimaloiden kielteisiä vaikutuksia voitaisiin lieventää voimaloiden kokonaiskorkeutta pienentämällä, sekä tuulivoimaloiden sijoittelulla. Tällaista mallinnusta ei kuitenkaan ole tehty. Kaiken kaikkiaan maisemavaikutusten mallinnus oli täysin puutteellinen, eikä maisemamallinnuksia ole tehty tarpeeksi kattavalla tavalla muiden hankkeiden yhteisvaikutustenkaan osalta. YVA-selostuksessa on tunnistettu maisemavaikutusten olevan kokonaisuudessaan kohtalaisen kielteisiä, mutta me koemme niiden olevan erittäin kielteisiä, joka suunnasta katsottuna. Maisema muuttuu täysin teolliseksi, energiantuotannon alueeksi. Rakennettu kulttuuriympäristö YVA-selostuksessa on nyt mainittuna Kivijärven rannalla sijaitseva Koivuniemen tilan jääkärietappi. Etappitalo on kuitenkin paikannettu ja sijoitettu selostuksessa väärään kohtaan kartalla. Selostuksessa on kerrottu, että tätä ei ole nostettu esille tarkemmin, jos kohde sijaitsee yli 6 kilometrin etäisyydellä voimaloista tai jos kohteesta ei ole arvioitu aukeavan näkymiä kohti tuotantoaluetta. Selostuksessa on myös esitetty, että Koivuniemen jääkärietapin pihapiiristä ei maisemaselvityksen ja näkymäalueanalyysin mukaan aukeasi näkymiä kohti voimaloita. Etappitalo on hyvin keskeisellä paikalla Kivijärveä, Koivuniemessä, josta avautuu näkymät suoraan kohti tuulivoimapuistoa ja etäisyyttä lähimpään voimalaan tulee 3-4 kilometriä. Kohde on inventoitu paikallisesti merkittäväksi kohteeksi Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi -hankkeessa. Linnusto ja lepakot Kaiken kaikkiaan linnuston ja lepakoiden suhteen tehdyt selvitykset ovat mielestämme riittämättömiä. Hankealueen pohjoispuolen vaikutusalueella on tiedossa ainakin kaksi suuren petolinnun pesää. Ovatko niiden reviirit, elinpiirit ja liikkuminen otettu huomioon tarpeellisella tavalla hankkeen suunnittelussa? Lisäksi hankealueen pohjoispuolen vaikutusalueella on useita havaintoja pienemmistä petolinnuista ja joutsenista, jotka myös pesivät alueella, sekä havaintoja myös lepakoista. Esimerkiksi joutsenten muuttoreitti kulkee suoraan hankealueen läpi.	Havainnekuvia on tehty eri suunnilta ja eri etäisyyksiltä. Kaavaselostukseen täydennetään liitteiksi 7 ja 8 havainnekuvaraportit, joissa on esitetty kuvauspisteiden kohdilta yksityiskohtaiset kartat, joissa näkyy näkyvyysalueanalyysin tulos. Liitteissä on esitetty myös yhteismallinnus muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Kaavoituksen yhteydessä on tehty kaavaehdotuksen voimalasijoittelun mukainen suuren petolinnun törmäysmallinnus, jonka mukaa tuulivoimalat eivät

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	YVA-selostuksessa on tunnistettu Kivijärven eteläpäässä oleva Alaisenvuoman-Virkamaanvuoman suoalue, joka on linnustolle arvokas alue. Hankealue ulottuu osittain tähän alueeseen ja alue on vastaanottamassa hankkeen haitat. Mielestämme hankealuetta tulee tämänkin vuoksi sijoittaa kauemmas Kivijärvestä, riittävän suojaetäisyyden takaamiseksi. Muu eläimistö Kivijärven pohjoispuolella on useita vuosittaisia susihavaintoja. Sudet ovat tulleet jopa asutusten pihaan, sekä vähentäneet kauriskantaa. Mielestämme susikartoitus alueelle tulee tehdä, koska tuulivoimalat tulevat muuttamaan niiden elinpiiriä ja kulkureittejä oleellisesti. Emme halua susia yhtään lähemmäs ihmisen elinympäristö. Mikäli hankealueella on susia, joihin hanke tulisi vaikuttamaan, niin oletettavasti niiden reviirikin tulisi enemmän hankealueen pohjoispuolelle, joka taas osaltaan tulisi vaikuttamaan myös lihantuotantoon, sekä eläinten laiduntamiseen. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi Hanke tulee muuttamaan elinolojen ja viihtyvyyden kannalta olennaisesti alueen nykytilaa. Tuulivoimalat muuttavat alueen nykytilaisen, rauhallisen ja erämaisen luontoympäristön rakennetuksi ympäristöksi, jolla on merkittävät kielteiset ja haitalliset vaikutukset alueen ihmisiin. YVA-selostuksessa todetaan, että mahdollista ihmisten kokemaa huolta, pelkoa tai epävarmuutta voidaan lieventää tiedottamalla asukkaita avoimesti hankkeen etenemisestä, jatkosuunnittelusta ja vaikutuksista. Selostuksessa todetaan myös, että asukkaiden ja maanomistajien näkemyksiä voimaloiden sekä sähkönsiirtoreittien sijoittamisesta tulisi aina mahdollisuuksien mukaan huomioida yhdenvertaisesti. Näinkään asia ei todellisuudessa ole mennyt, ainakaan asukkaiden osalta hankkeen pohjoispuolen vaikutusalueella. Hankkeen kielteisillä vaikutuksilla tulee todennäköisesti olemaan suuri vaikutus Kivijärven vapaa-ajan kiinteistöjen käyttöön, mökillä ei ole enää niin suurta rauhoittavaa merkitystä, osa voi kokea mökillä olemisen jopa vastenmielisenä, mikäli hanke tällaisenaan toteutuisi. Hankkeen pohjoispuolen vaikutusalueelle on suunnitteilla GreenCare -tyyppistä luontopalvelua. Tämä hanke, tässä laajuudessaan, tulee estämään sen luontopalvelun toteuttamisen. Toteamme myös, että kaikkia luontomatkailun palveluntarjoajia tällä alueella ei löydy maanmittauslaitoksen tietokannasta, joten tuulivoimayhtiön olisi täytynyt selvittää yrityksiä ja suunnitelmia myös muulla tavoin. Tämäkin osoittaa sen, että vuorovaikutusta alueen ihmisten kanssa ei ole käyty. Yhä enenevässä määrin julkaistaan tutkimuksia metsän ja luonnon hyvinvointivaikutuksista ihmiseen, mutta näitä	aiheuta merkittävää törmäysriskiä. Alueelta on tehty muuttolintujen seuranta, jonka tulokset on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 4.12.3. Vaikutukset linnustoon on kuvattu kohdassa 10.18. Kaavaselostuksen kohdassa 4.13.1. tuodaan esiin, että Lapin alueelta ei tunneta susireviirejä. Kaava-alueelta on tehty lumijälkilaskennat, eikä niissä tehty suurpetojen jälki- ja jätöshavaintoja. Kaavaselostuksen kohdassa 10.8. on kuvattu ihmisiin kohdistuvat vaikutukset. Kaavaselostuksen kohdassa 4.4. on kuvattu alueen nykytilaa matkailun osalta ja vaikutuksia matkailuun kohdassa 10.6. Vaikutuksia virkistyskäyttöön on kuvattu

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	tutkimuksia ei ole otettu huomioon hankkeen vaikutuksia arvioitaessa. Vaikutukset kiinteistöjen arvoihin YVA-selostuksessa oli mainittu, että kiinteistöjen arvot hankkeen vaikutusalueella eivät tulisi heidän arvioimana laskemaan. Tutkimus, johon selostuksessa oli viitattu, on kuitenkin tehty eteläisempään osaan Suomea ja siellä kiinteistöjen sijainti ei lähtökohtaisesti ole verrattavissa tällaiselle luonnonrauhaisalle ja erämaiselle alueelle. Vapaa-ajan kiinteistöjen arvo tulee taatusti laskemaan hankkeen myötä, etenkin Kivijärven eteläpäässä, tai rannalla, josta on suora näkymä voimaloihin. Ruotsissakin on tehty tutkimus, jossa todettiin tuulivoimaloiden alentavan kiinteistöjen arvoa. Vaikutukset radioviestintään YVA-selostuksessa on arvioitu hankkeen vaikutuksen matkapuhelinverkkoon olevan vähäinen, ja että hankkeen pohjoispuolella kuuluvuus olisi nykytilanteessa hyvä. Kokemuksemme mukaan alueen matkapuhelinverkot eivät ole hyviä. Selkeällä säällä puhelimet kuuluvat suhteellisen hyvin, mutta vesi- ja lumisade, sekä pilvisyys vaikuttavat jo nykyisellään kuuluvuuteen heikentävästi, katvealueita myös löytyy. Tuulivoimalat tulevat hyvin oletettavasti heikentämään kuuluvuutta entisestään. Vaikutusten seuranta YVA-selostuksessa kerrotaan, että vaikutusten seuranta tehtäisiin, ja että seurannan tarkoituksena on saada tietoa hankkeen sellaisista vaikutuksista, jotka ovat merkittäviä ja joiden vaikutusten arviointiin liittyy epävarmuutta. Ympäristövaikutusten seurantarjestelmän konkreettiset toimenpiteet jäivät epäselviksi. Lisäksi voisimme todeta, että selostuksessa suurin osa haitoista on arvioitu vähän, tai kohtalaisen kielteisiksi, joten seuranta ei ilmeisesti näiltä osin tehtäisi. Me koemme kuitenkin monet hankkeen haitat merkittäviksi. Kokemuksemme on myös, että tähänkään mennessä mielipiteillä ja esitetyillä kannanotoilla ei ole ollut minkäänlaisia vaikutuksia hankkeen suunnittelussa ja kaikkia tunnistettuja haittavaikutuksia vähätellään. Luottamuksemme on mennyt, emmekä usko vaikutusten seurannan toteutuvan, tai ylipäänsä seurannassa mahdollisesti havaittujen epäkohtien korjaamistoimia tehtäviksi. Lopuksi Aiemmin esitettyjen perustelujen myötä, olemme kokonaisuudessaan tätä hanketta vastaan. Etenkin, kun aiempia mielipiteitämme ei ole huomioitu suunnittelussa, eikä hankkeesta ole luotu meille suotuisampaa vaihtoehtoa lainkaan. Tämän mielipiteen laatimiseen on osallistunut useita henkilöitä, jotka ovat eriteltynä seuraavalla sivulla. Henkilöt ovat hankealueen pohjoispuolen vaikutusalueen asukkaita, mökkiläisiä ja aikaansa haittavaikutusalueella viettäviä.	kaavaselostuksen kohdassa 10.8. Vaikutukset viestintäyhteyksiin on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.9. Täydennetään kaavaselostuksen kohtaan 13 tuulivoimaloihin liittyvää seuranta.

Tornio

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
25 M06 Yksityishenkilö	Tornion kaupunki on pyytänyt internet-sivuillaan kannanottoja yllä mainitussa asiassa 7.2.2025 mennessä. YLEISTÄ Edellisen lausumani jälkeen asiassa on esitetty 24.11.2024 päivätty ympäristövaikutusten arviointiselostus (jatkossa AS), jonka perusteella annan tämän lausumani. Uudistan asiassa 20.6.2022 antamassani liitteenä olevassa lausumassa esittämäni seikat, minkä lisäksi lausun seuraavaa: SELVITYSVELVOLLISUUDEN LAIMINLYÖNTI Käsitykseni mukaan Ympäristövaikutusten arviointiselvitys on monilta osin puutteellinen ja perustuu osittain jopa virheellisiin tietoihin. Hankkeessa ei ole riittävästi selvitetty vaikutuksia ihmisten elämisen olosuhteisiin, eläinten olosuhteisiin eikä kiinteistöjen arvoihin tai elinkeinojen toimintamahdollisuuksiin jatkossa. Suuri puute on tämän hankkeen ja kaikkien muiden lähialueille suunniteltujen hankkeiden yhteisvaikutusten arviointi. Käsitykseni mukaan arviointia ei ole toteutettu YVA-suunnitelman ja ELY keskuksen lausuman mukaisesti. Asiassa ei ole informoitu eikä kuultu Ylitornion kunnan puolella olevia vakituissa asunnoissa tai loma-asunnoissa asuvia, joihin hanke kiistattomasti vaikuttaa. Pyritäänkö tällä tavoin välttämään kriittistä palautetta. Kutsu 4.12.2024 on annettu ainoastaan Tornion kaupungin alueella oleville maanomistajille. Arvioitaessa sitä, että onko vaihtoehdot ja niiden vaikutukset selvitetty tasapuolisesti ja kattavasti on todettava, että vaihtoehtoja ei ole selvitetty tasapuolisesti eikä kattavasti. Vaihtoehdot eivät ole muuttuneet mitenkään aiemmasta esityksestä hankealueen pohjoisosassa, vaikka sieltä on tullut eniten palautetta tuulimyllyjen liian läheisestä sijainnista. Nyt esillä olleet uudet vaihtoehdot ovat ilmeisesti johtuneet maakotkasta. Maakotkan vuoksi on ollut mahdollista muokata ehdotuksia, mutta ei ole otettu huomioon hankealueen pohjoispuolen ihmisiä ja heidän asumistaan. Miksi ei tehdä vaihtoehtoa, jossa otetaan huomioon hankealueen pohjoisosassa asuvat ihmiset? Onko vaihtoehdot ja johtopäätökset esitetty johdonmukaisesti ja tasapuolisesti? Ei ole esitetty tasapuolisia vaihtoehtoja. Tasapuolisessa vaihtoehdossa otettaisiin huomioon sekä asukkailta saatu palaute että yhteysviranomaisen toive pidemmästä matkasta vakituiseen asuntoon että loma-asuntoihin, koska kyseessä ovat poikkeuksellisen suuret ja korkeat tuulivoimalat. Arvioitaessa sitä, että onko selostus ymmärrettävä ja havainnollinen, niin on todettava, että pelkästään arviointiselostuksessa on lähes 500 sivua ja liitteet päälle. Kyseessä on erittäin laaja aineisto, jota ei voi pitää ymmärrettävänä eikä havainnollisena. Ensinnäkin asiaan liittyvät havainnekuvat tehty siten, että pohjoiselta alueelta ei ole havainnekuvia Hosiojärveltä, Junkijärveltä eikä Martimon kylältä, jotka ovat juuri ne pahimmin korkeista tuulivoimaloista kärsivät alueet! Omistamani Junkijärven kohde on lisäksi lähin vakituinen	Mielipiteitä sai antaa kaavan valmisteluaineistosta, joten tässä vastineessa ei oteta kantaa YVA-selostukseen. Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.8. Yhteisvaikutuksia on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.22. Kaavan valmisteluaineiston nähtävillä olostä tiedotettiin alueella leviävissä sanomalehdissä.

Tornio

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	asutus Ylitornion puolella rajaa, n. 2 km päässä lähimmistä tuulivoimaloista! Esitän, että lähinnä Junkijärveä olevat myllyt tulisi esittää vaihtoehtoisessa suunnitelmassa kokonaan poistettavaksi jäljempänä lausumallani tavalla. Kokonaisvaikutelmaa (havainnekuvat, äänimaisema jne.) ei ole mitenkään esitetty, vaikka kaksi koko Suomenkin mittakaavassa poikkeuksellisen isoa hanketta on välittömässä läheisyydessä idässä (Valkeavaara) ja lännessä (Karhakkamaa). Lisäksi lähialueilla on useita muitakin hankkeita jo vireillä (Martimon (Myrsky) hankkeen eteläpuolella on Haapamaan (myrsky) hanke. Kolopetäjä (77 voimalaa), Karhakkamaa (48 voimalaa), Martimo (70 voimalaa), Haapamaa (56 voimalaa), Valkiavaara (45 voimalaa), Vinsamaa (Myrsky) hanke (11 voimalaa) ja Ylitornion puolella Kontiovaara (Myrsky) hanke 30 voimalaa, Kummunmaa ja Repojäntä (Winda Energy) hanke 18-20 voimalaa, Harjunkorpi (Myrsky) hanke 29 voimalaa = 386 voimalaa!!! Pietinvaara (Enersense / Winda Energy) hanke 20-30 voimalaa!! ja lisäksi Koijumaa 8 voimalaa, Reväsvaara (UPM Enerquelle ym.) hanke 12 voimalaa 436 voimalaa !!!! Kuusivuoma (Taaleri Energia) 46 voimalaa. Kaiken kaikkiaan mahdollisesti jopa 482 Eiffelin tornin kokoista voimalaa !!! Tämä on mielestäni aivan käsittämätöntä. Sähkön siirto Pohjois-Suomesta Etelä-Suomeen tai jopa Eurooppaan ei voi olla järkevää häviöiden yms. syiden vuoksi. Lisäksi kokonais-tarkastelussa olisi hyvä huomioida hankkeiden takana oleva rahoitusjärjestelmä. Kuka saa hyödyt ja kuka kantaa vastuut pitkässä juoksussa? Esitetyn arviointiselvityksen mukaisten voimaloiden keskinäinen etäisyys ei käsittääkseni noudata Suomen Tuulivoimayhdistyksen tai Vestaksen suositusta, jonka mukaan voimaloiden etäisyyden tulee olla vähintään 1080 metriä. DI meluasiantuntija Hannu Nykäsen mukaan Suomen olosuhteissa suurilla voimaloilla vaadittava etäisyys on 8 x roottorin halkaisija eli vähintään ainakin 1620 metriä. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti asiassa tulee noudattaa huomattavaa varovaisuutta mm. etäisyyksiä määritettäessä, koska asiassa ei ole käytettävissä tietoja kaavan mukaan ehdotettavista 10 MW voimalaitoksista. Yhteysviranomaisen katsoo lausunnossaan, että tavoite riittävän etäisyyden jättämisestä haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille tai riskien hallitsemista muulla tavoin koskee tätä hanketta. Käsittääkseni selvitys on tältä osin puutteellinen. Asiassa ei ole varovaisuusperiaate huomioon ottaen selvitetty minun hanketta lähinnä olevan vakituisen asuinrakennuksen osalta sitä, miten paljon hankkeesta aiheutuu melusaastetta ja välkevaikutusta sekä maisemahaittaa, joka aiheuttaa minun asumiselle häiriötä. Asiasta puuttuu käsitykseni mukaan yhteysviranomaisen edellyttämä worst case scenario eli mallinnus ilman puustoa minun kiinteistöni osalta. Selvitys on sikälikin puutteellinen, että siinä ei ole	

Tornio

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	käytetty kaavassa esitetyn 10 MW - voimalaitoksen tietoja, vaan käytetty selvästi pienemmän voimalaitoksen arvoja arvioinnin perusteena, mikä johtaa selvästi virheelliseen lopputulokseen. Selvityksessä ei ole noudatettu varovaisuusperustetta sanktioarvoa korottamalla. Olen aiemmassa lausumassani toimittanut 10 MW voimalaitoksen lähtömelutason tiedot, mutta niitä ei ole käytetty. Melualueen täytyy ulottua huomattavasti pidemmälle kuin arviointiselostuksessa on esitetty! ASUKKAIDEN KUULEMISMENETTELYSTÄ Tornion kaupunki ei edelleenkään ole lähettänyt asiaan liittyviä kuulemiskirjeitä niille Ylitornion kunnan puolella oleville kiinteistönomistajille, joihin hanke tulee vaikuttamaan, vaikka Tornion kaupunki lupasi 8.6.2022 kuulemistilaisuudessa, että kuulemiskirjeet tullaan lähettämään myös hankealueen läheisyydessä Ylitornion puolella oleville kiinteistönomistajille. Tämä on mielestäni lakisääteisten velvoitteiden laiminlyömistä tilanteessa, jossa ympäristövaikutuksia arviointiselostuksen mukaan kuitenkin selvitetään myös Ylitornion kunnan puolella. Hankkeen valmistelussa ei ole kuultu metsästyksen osalta hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä toimivia metsästysseuroja Kaskimaan erä ja Junkijärven erä. Kaskimaan erällä on maita hankealueen sisällä ja Junkijärven Erällä on maita, jotka rajoittuvat välittömästi hankealueeseen ja joihin tuulimyllyjen toiminta tulevaisuudessa väistämättä vaikuttaa merkittävästi. Kuulemismenettely on tältäkin osin puutteellinen! Yhteysviranomainen on lausunnossaan 18.11.2024 todennut, että sosiaalisissa vaikutuksissa tulee ottaa huomioon hankealueen erämaisyyden väheneminen ja sen vaikutus metsästyskokemukseen. Muutoksiin ei ole haettu ratkaisuja yhdessä Kaskimaan erän ja Junkijärven erän kanssa. Vaikutuksia voisi vähentää merkittävästi vähentämällä tuulivoimaloiden määrää hankealueen pohjoisrajalla. Ensisijaisesti hankkeesta tulee luopua kokonaan. Toissijaisesti vaihtoehdossa 1 poistettavaksi esitetään ainakin tuulimyllyjä 34,35,39,43,44, jolloin etäisyydeksi muodostuisi vähintään n. 3,5 km. Vaihtoehdossa 2 poistettavaksi esitetään ainakin myllyt 36,37,41,42,50,52 ja vaihtoehdossa 3 poistettavaksi esitetään ainakin myllyt 37,38,39,40,49,48. ASissä ei ole otettu huomioon yhteysviranomaisen edellyttämällä tavalla lausunnoissa selkeästi esille tuotua haitallisten maisema- ja meluvaikutusten välttämisen mahdollisuutta karsimalla sijoitettujen voimaloiden määrää. MAAKUNTAKAAVAN VAIKUTUKSESTA AS:n mukaan Länsi-Lapin maakuntakaavassa on osoitettu valtakunnallisten alueidenkäyttö- tavoitteiden tarkoittamia tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvia alueita sekä seudullisesti merkittäviä tuulivoimatuotannon suunnitteluun soveltuvia alueita. Länsi-Lapin maakuntakaavaselostuksen mukaan Länsi-Lappiin arvioidaan olevan mahdollista sijoittaa noin 1 000 MW tuulivoimaa. Martimon hankealuetta ei ole osoitettu Länsi-Lapin maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueisiin.	Vuorovaikutus kaavoituksen eri vaiheissa on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 5.3. Lapin maakuntakaavat eivät estä tuulivoimaloiden sijoittamista myös

Tornio

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	Lapin ELY-keskus on yhteysviranomaisena antanut 18.11.2024 päivätyn lausunnon huomioon otettavaksi YVA-selostuksessa. Yhteysviranomainen on todennut lausumansa sivulla (2/18), että "Yhteysviranomainen toteaa, että yleiskaavaa laadittaessa maakuntakaava on otettava huomioon (MRL 39 §) ja suhde maakuntakaavan ratkaisuihin tulee arvioida. Yhteysviranomainen toteaa, että kunta ei voi hyväksyä maakuntakaavan vastaista yleiskaavaa ja kehottaa ottamaan tämän huomioon suunnittelussa." Käsittääkseni Martimon hanke on maakuntakaavan vastainen eikä sitä tulisi hyväksyä. Joka tapauksessa Martimon hanke on laajuudeltaan niin suuri, että se maksimaalisesti toteutuessaan täyttäisi lähes yksin Länsi-Lapin maakuntakaavan mukaisen 1000 MW rakentamismahdollisuuden, mikä ei voi olla maakuntakaavan mukainen ratkaisu. YMPÄRISTÖLUPA Tuulivoimarakentaminen voi edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa. Ympäristönsuojelulain (527/2014) 4 luvun 27 §:ssä määritellään toiminnan yleinen luvanvaraisuus. 27 §:n kohdassa 3 mainitaan toiminnan edellyttävän ympäristölupaa, mikäli siitä saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta. Tuulivoimaloiden osalta eräiden naapuruussuhteiden lain 17 §:n 1 momentin tarkoittamaa kohtuutonta räsitusta voi syntyä mm. käyntiäänestä (melu) ja lapojen pyörimisen seurauksena syntyvästä väikkeestä (valo), kiinteistöjen arvon alenemisesta sekä elinkeinojen (matkailu ym.) mahdollisuuksien vähenemisestä. Räsituksen kohtuuttomuutta arvioitaessa on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, räsituksen muu tavanomaisuus, voimakkuus ja kesto. Lisäksi on huomioitava räsituksen syntymisen ajankohta sekä muut vastaavat seikat. Ympäristöluvan käyttöönottoa puoltavat lukuisat eri seikat. Ensinnäkin kaavassa on haettu maksimaalista 10 MW tehoa käytettäväksi kaavoituksen mitoituksessa. Näin suurista tuulimyllyistä ei ole aiempaa kokemusta maa-asennuksissa Suomessa. Voimaloiden esitetty määrä on hyvin suuri ja voimaloiden lapojen pyyhkäisykorkeus on poikkeuksellisen korkea. Näin korkeiden ja voimakkaiden tuulivoimalaitosten ympäristövaikutuksista ei ole olemassa riittävää tietoa käytettävissä. Tästä kertoo jo sekin seikka, että AS:ssä (s. 110) todetaan, että mallinnuksessa voimaloiden roottorihalkaisija oli 172 metriä ja tornin korkeus 200 metriä. Melumallinnuksessa on käytetty tuulivoimalavalmistaja Vestaksen ilmoittamia V172 7.2 MW- voimalan lähtötietoja ja melupäästön takuuarvoa (106,9 dBA). Eli AS:ää laadittaessa käytössä ei ole edes ollut 10 MW -voimalan lähtötietoja. Olen edellisen lausumani liitteeksi toimittanut Vestaksen 10 MW -voimalan lähtötietoja, joiden mukaan kyseisen 10 MW -kokoisen voimalan melupäästö on 112,9 dBA ja jos siihen lisätään epävarmuuslisäyksenä + 2 dBA, niin saadaan lukemaksi jo 114,9 dBA. Kyseessä on 6-8 dBA:n	muualle kuin maakuntakaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille, jos tuulivoimalat eivät ole ristiriidassa maakuntakaavassa osoitetun maankäytön kanssa. Osayleiskaavan suhde maakuntakaavaan on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 11.2. Tuulivoimalat on suunniteltu noudattaen ympäristöministeriön tuulivoimaloiden rakentamista koskevia ohjeita, jolloin niistä ei aiheudu sellaista naapuruussuhdelain tarkoittamaa haittaa, jonka takia ympäristölupa olisi tarpeen. Melumallinnuksessa on käytetty tuulivoimaloiden valmistajan antamaa takuuarvoa mallinnuksessa käytetylle tuulivoimalalle. Tähän arvoon on lisätty 2 dB epävarmuusmarginaalia, millä

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit																
	lisäys äänen voimakkuudessa. Yleisesti on todettu, että 3 dBa lisäys kaksinkertaistaa äänen voimakkuuden, joten ympäristöluvan vaatiminen on täysin perusteltua jo tällä perusteella. AS:n (s. 110) mukaan tuulivoimaloiden yhteisvaikutusten arvioinnissa on lisäksi huomioitu Valkiavaaran ja Karhakkamaan tuulivoiman tuotantoalueet. Käytetyt tuulivoimaloiden tiedot on esitetty kootusti alapuolen taulukossa. Taulukko 12.3. Hankkeen melumallinnuksissa käytetyt voimalatiedot. <table><tr><th>Hankealue</th><th>Voimalatyyppi</th><th>Voimalan korkeus[m]</th><th>Voimalan äänitehotaso+epävarmarginaali [dBA]</th></tr><tr><td>Martimo</td><td>V172 7.2 MW</td><td>200</td><td>106,9+2,0</td></tr><tr><td>Valkiavaara</td><td>V162 5.6 MW</td><td>200</td><td>104,0+4,0*</td></tr><tr><td>Karhakkamaa</td><td>V162 6.0 MW</td><td>200</td><td>104,3+2,0</td></tr></table> Tässäkin AS:n laskelmassa on kaikissa laskennan kohteissa käytetty alimitoitettuja tuulivoimalan äänen voimakkuuden arvoja. Selvitys on tältäkin osin ilmeisen puutteellinen ja joka tapauksessa osoittaa, että todellisia 10 MW-voimalan 114,9 dBa -arvoja käytettäessä äänimaisema on täysin erilainen kuin AS:ssäkuvattu äänimaisema. Lisäksi yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitava Valkiavaaran ja Karhakkamaan tuulivoiman tuotantoalueiden lisäksi kaikki muutkin lähialueelle suunnitteilla olevan tuulivoiman tuotantoalueet. Ympäristöluvan tarpeellisuutta harkittaessa ja rasituksen kohtuuttomuutta arvioitaessa on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, voimakkuus ja kesto. Lisäksi on huomioitava rasituksen syntymisen ajankohta sekä muut vastaavat seikat. Paikalliset olosuhteet ovat käytännössä erämaan kaltaiset olosuhteet; joissa ennen tuulivoiman tuloa ei ole käytännössä kovinkaan paljon muuta kuin luonnon omia ääniä eikä maisemaa häiritse käytännössä mikään luontoon kuulumaton seikka. Rasitus ei ole tähän tilanteeseen nähden mitenkään tavanomainen; vaan poikkeaa räikeästi luonnontilaisesta olotilastaan ja muuttuu käytännössä raskaaksi teollisuustilaksi; jossa sekä äänet että häiritsevät valot muuttavat koko erämaan luonteen kokonaan toisenlaiseksi. Voimalaitokset tulevat sekä äänen että väikkeen ja valaistuksen perusteella hyvin voimakkaasti ja vuosikymmeniksi ehkä jopa peruuttamattomasti muuttamaan alueen luontoa; maisemaa ja elinympäristöjä. Ympäristöluvan vaatiminen takaisi kunnalle vallan kontrolloida hankkeen toteutumista myös sen valmistumisen jälkeen kunnan edellyttämällä tavalla. Epävarmuustekijöiden eliminoimiseksi kunnan kannattaisi vaatia ympäristöluvan käyttämistä ja asettaa tarvittavat kontrollointivälineet mahdollisia tulevaisuuden ongelmatilanteiden välttämistä varten. Edellä mainitut seikat selkeästi puoltavat ympäristöluvan vaatimista! ETÄISYYS ASUTUKSEEN AS:ssä esitetty etäisyys sekä vakituiseen asuntoon että muihin alueella oleviin loma-asuntoihin on aivan liian lyhyt. Lähimmästä esitetystä tuulivoimalasta on matkaa	Hankealue	Voimalatyyppi	Voimalan korkeus[m]	Voimalan äänitehotaso+epävarmarginaali [dBA]	Martimo	V172 7.2 MW	200	106,9+2,0	Valkiavaara	V162 5.6 MW	200	104,0+4,0*	Karhakkamaa	V162 6.0 MW	200	104,3+2,0	varmistetaan, että tulevaisuuden tuulivoimalamalli, jota ei vielä edes ole olemassa, alittaa mallinnuksessa käytetyn lähtömelutason. Kaavaselostuksen liitteenä on päivitetty meluselvitys, jossa on mukana yhteismelumallinnus kaikkien tiedossa olevien lähiseudun hankkeiden kanssa. Meluvaikutukset on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.2. Tuulivoimalat on suunniteltu noudattaen ympäristöministeriön tuulivoimaloiden rakentamista koskevia ohjeita, jolloin niistä ei aiheudu sellaista naapuruussuhdelain tarkoittamaa haittaa, jonka takia ympäristölupa olisi tarpeen. Melutaso lähimpienkin asuin-
Hankealue	Voimalatyyppi	Voimalan korkeus[m]	Voimalan äänitehotaso+epävarmarginaali [dBA]															
Martimo	V172 7.2 MW	200	106,9+2,0															
Valkiavaara	V162 5.6 MW	200	104,0+4,0*															
Karhakkamaa	V162 6.0 MW	200	104,3+2,0															

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	vakituiseen asuntoon n. 2,2 km, mikä on kohtuuttoman vähän. Loma-asuntoja on jopa tätä lähempänä, mitä ei voi pitää mitenkään perusteltuna. Yhteysviranomainen on lausumassaan 18.11.2024 esittänyt, että asiassa tulisi harkita pidempää etäisyyttä asutukseen kuin kaksi kilometriä, koska voimaloiden koko on poikkeuksellisen suuri. AS:ssä etäisyyttä ei ole pidennetty, vaikka kyseessä on poikkeuksellisen suuri määrä ja vielä poikkeuksellisen suurikokoisia tuulivoimaloita, joita suunnitellaan hyvin lähelle vakituista ja loma- asutusta. AS:ssä ei ole mitenkään huomioitu hankealueen pohjoisosassa olevia vakituisia ja loma-asuntoja, vaikka niistä on tehty lausumia hankkeen vetäjälle. Hankealueen pohjoisosassa on suurin määrä vakituisia ja loma-asuntoja hankkeen vaikutusalueella, minkä vuoksi juuri pohjoisosaan sijoitettavaksi esitettyjen tuulivoimaloiden paikoilla on suuri vaikutus hankkeen kokonaisuudelle. Ympäristöministeriö on päivittänyt Maisemavaikutusten arviointia tuulivoimarakentamisessa v 2024 Ympäristöministeriön julkaisussa 2024:29, josta liitteenä kansilehti ja sivut 40,41 ja . Julkaisussa viitataan Tanskassa sovellettavaan arvioinnin etäisyysvyöhykkeisiin ja kaavioihin lähi- ja välialueiden laajuuksista 60-120 metriä korkeille tuulivoimaloille. Julkaisussa on jatkettu kaavioiden käyriä 350 metriä korkeisiin voimaloihin saakka, mistä voidaan johtaa suuntaa antavat etäisyysvyöhykkeet nykyisin suunniteltavien voimaloiden kokoisille voimaloille (kuva 14). Suosituksessa 300 metriä korkealle tuulivoimalalle suositeltu etäisyysvyöhyke on 8,2 km. HAVAINNEKUVAT Aivan hankealueen läheisyydessä sijaitsevat Hosiojärvi, Junkijärvi ja Martimon kylä. Näistä lähimpänä olevista kohteista ei ole kuitenkaan otettu minkäänlaisia havainnekuvia, vaikka huomattavasti kauempana olevista kohteista mm. Kivijärvi, Kivilompolo ja Lohijärvi on otettu havainnekuvat. Onko kyseessä tahallinen vai tahaton virhe, kun näitä lähinnä olevia vakituista asuntoa ja loma-asuntoja ei ole mitenkään huomioitu. Havainnekuviissa on lisäksi esitettävä selvitys myös muista alueen näkymään ja meluun vaikuttavista tuulivoimahankkeista. Lisäselvityksenä pyydetään lisäksi esittämään päivä-, yö- ja videohavainnekuvaukset sekä kesällä että talvella. NÄKEMÄALUEANALYYSI Käsittääkseni näkemäalueanalyysi on virheellinen omistamani vakituisen asunnon osalta. Ensinnäkin asuntooni sijaitsee Junkijärven rannalla ja on n. 127 metriä merenpinnan yläpuolella. Käsittääkseni lähimmät suunnitellut myllyt tullaan rakentamaan jo lähtötasoltaan 140 korkeudelta ja niiden korkeus tulee olemaan ainakin 300 metriä, joten ne ovat ainakin n 310 metriä merenpinnan yläpuolella ja sijaitsevat ainoastaan n. 2 km päässä vakituisesta asunnostani. TUULIMITTAUKSET	ja lomarakennusten kohdalla alittaa selvästi tuulivoimaloita koskevan melutason ohjearvon 40 dB, joten voimaloita ei ole sijoitettu liian lähelle asutusta. Kaavaselostuksen kohtaan 10.4. päivitetään tarkasteluvyöhykkeet ympäristöministeriön 2024 ilmestyneen maisemavaikutusten arviointiohjeen mukaisiksi. Havainnekuvia on esitetty eri suunnilta ja eri etäisyyksiltä sellaisista kohdista, joihin tuulivoimalat näkyvät. Hosiojärven ja Junkijärven kohdille tuulivoimalat näkyvät noin 4 kilometrin etäisyydeltä, mikä näkyy näkyvyysalueanalyysistä. Martimon kohdalla ei ole asutuksen kohdalla avoimia alueita, joihin tuulivoimalat näkyisivät.

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	Asiassa on vielä selvitettävä, että onko alue tuulivoimaan soveltuva alue. AS:n mukaan tuulen keskinopeus on tuuliatlaksen mukaan 7,6 m/s 200 m korkeudessa ja 8,6 m/s 300 m korkeudessa Tarkempia selvityksiä keskituulen nopeudesta ei ole esitetty, minkä vuoksi selvitystä voi pitää riittämättömänä. Joka tapauksessa keskituulennopeuden kasvu on vain 1 m/s 100 metriä korkeuden nousua kohti, joten ei ole perusteltua kaavoittaa liian korkeita tuulivoimaloita varten Mikäli asiassa on käytettävissä tarkempaa mittausdataa, niin se pyydetään esittämään sen selvittämiseksi, että onko alue tuulivoimatuotantoon soveltuva. SITOWISE Sitowise Oy on Suomen tuulivoimayhdistyksen = Suomen uusiutuvat ry:n jäsen, joka edesauttaa tuulivoiman rakentamista, minkä vuoksi se ei ole sitoutumaton eikä objektiivinen arvioitsija, mikä tulee ottaa huomioon asiaa kokonaisuutena arvioitaessa. MATKAILU Arviointiselostuksessa on virheellinen väite siitä, että alueella ei ole matkailua. Totean, että tällaisilla hankkeilla estetään matkailun kehittäminen jatkossakin. Omistamaani Junkijärveen on investoitu matkailua varten n. 2 m€, mikä valuu hukkaan, kun tuulivoimahankkeet vesittävät matkailun erämaassa... Myös muut matkailuun liittyvät hankkeet tulevat kärsimään, kun tuulivoimalat valtaavat kaiken ilmatilan! YHTEENVETO Kyseessä on ilmeisesti Suomen suurin tuulivoimalahanke, joka näkyy kymmenien kilometrien päähän ja yhdessä muiden suunnitteilla olevien hankkeiden kanssa vielä kauemmaksi. Kyseessä on ilmeisesti Suomen suurin tuulivoimalahanke, joka näkyy kymmenien kilometrien päähän ja yhdessä muiden suunnitteilla olevien hankkeiden kanssa vielä kauemmaksi. Junkijärvi on lähin vakituinen asuinkiinteistö, johon käytännössä kaikki lähialueen tuulivoimahankkeiden tuulivoimalat näkyvät, mikä vaikuttaa aivan väistämättä kiinteistöjen arvoon!!! Asiassa ei ole edes esitetty vaihtoehtoa, jossa tuulivoimalat siirretään kauemmaksi kuntarajasta ja lähimmästä vakituisesta asunnosta! Viitaten Yhteysviranomaisen lausuntoon 18.4.2024 katson, että arviointiselostusta leimaa ylimalkaisuus luontoarvioinneissa. Lyhyesti vain todetaan, että ei vaikutusta tai vähäinen vaikutus jne, mutta ei selvitetä riittävän yksityiskohtaisesti sitä, miten arviointi on tehty? Maisemahaitta on erittäin suuri, mutta Ympäristöministeriön ohjeistukselle ei ole annettu mitään arvoa esitetyssä arviointiselostuksessa. Vaikutusta lintuihin ja riistaeläimiin ei ole selvitetty riittävästi eikä kaikkien hankealueella tai sen läheisyydessä metsästyksen osallistuvien seurojen kanssa ole käyty edes keskusteluja metsästyksen liittyvistä seikoista eikä metsästykselle aiheutuvien	Kaava ei ota kantaa tuulen nopeuteen. Tuulen nopeus ja sähkön tuotanto on korkealla suurempi. Hanketoimija on palkannut kaavanlaatijan, mutta kaavoitusta ohjaa ja kaikki kaavoitukseen liittyvät päätökset tekee Tornion kaupunki. Täydennetään kaavaselostuksen kohtaan 4.4. tietoja Junkijärven matkailukohteesta ja kohtaan 10.6. vaikutuksia matkailuun. Vaikutukset linnustoon on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.18 ja vaikutukset riistalajistoon kohdassa 10.19.

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	haittojen vähentämisestä tuulimyllyjen sijaintia muuttamalla. Kiinteistöjen arvonmenetyksestä ei ole esitetty riittävää selvitystä. Ei ole yleisen elämäkokemuksen perusteella uskottavaa, että kiinteistöjen (erityisesti vakituiset asunnot ja loma- asunnot) arvot ei heikkenisi, kun/jos niiden välittömään läheisyyteen nousee jopa 300 metriä korkeita tuulivoimaloita!!! Pohjoismaisten kattavien tutkimusten perusteella tuulivoimalat vaikuttavat negatiivisesti asuinkiinteistön arvoon, sitä enemmän, mitä lähempänä ja mitä useammasta ja korkeammasta tuulivoimalasta on kysymys. Välkevaikutukset lisäävät arvoa alentavaa vaikutusta, mikä on arkijärjelläänkin ymmärrettävää! Ruotsissa tehtyjen tutkimusten mukaan kiinteistöjen arvot putoavat -19-23 % etäisyyksillä 0-2 km ja arvoa alentava vaikutus ulottuu aina 8 km asti. Tanskassa arvo alenee 0-2,5 km matkalla -8-12 % ja Norjassa - 15-16 %. Tanskan tutkimus valmistunut v. 2022 ja siinä arvoitu vasta vain 140 korkeita tuulivoimaloita 1,34 miljoonan kiinteistökaupan osalta 27 vuoden ajalla. Arviointiselostuksessa on tarkemmin selvitettävä tätäkin asiaa! Etäisyyden kasvattaminen asunnon ja tuulivoimalan välillä on merkittävin tapa vähentää melun, väkikkeen, maisemahaitan ja kiinteistöjen arvon alenemisen haittavaikutuksia. Näin suurten maa-alueelle rakennettavien tuulivoimaloiden terveysvaikutuksista ei ole olemassa riittävää selvitystä, minkä vuoksi niiden suhteen on syytä noudattaa suurta varovaisuutta kaavaa vahvistettaessa ja varsinkin, jos hankkeelle ei vaadita ympäristölupaa, jonka perusteella haittoihin voisi puuttua niiden ilmetessä myöhemmässä vaiheessa... Näkemäanalyyysien ja havainnekuvien tulee olla kattavat ja realistiset, kattaen kaikki näkymät kaikkiin suuntiin ja erityisesti niiden lähinnä tuulivoimaloita olevien vakituista asuntojen ja loma-asuntojen osalta! Ja myös siten, että roottorin pyörivä liike on niissä nähtävissä ! Puutteita ei voi selittää sillä, että väittää metsän peitteisyyden ja puuston korkeuden estävän voimaloiden näkymisen, koska ne eivät ole staattisia elementtejä eikä niiden voi olettaa säilyvän ennallaan vuosikymmeniä. Näkymäanalyysi on erityisen tärkeä Junkijärven tilalle, jolla on matkailupalveluja! Kaikkien tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutus Tornionlaakson maisemakuvaan on myös jäänyt tekemättä. Muutokset tulevat olemaan poikkeuksellisen suuria ja pitkäaikaisia, joten ne tulee esittää huolellisesti ja kattavasti! Kaavaprosessissa tulee vielä selvittää, miten metsätalouden menetykset, hiilinieluista tulevaisuudessa maksettavat sanktiot, asuinkiinteistöjen arvon alennukset, ympäristöhaitat (tuulivoimaloiden ja niiden perustusten purku ym) ja mitä todennäköisimmin Keski-Eurooppaan ohjattavat tuotot korvataan kokonaisarviointissa? Asia on mittaluokaltaan niin suuri, että viranomaisten ja kunnan valtuutettujen selvitysvelvollisuus asiassa korostuu. Selvitysvelvollisuuden laiminlyönti voi aiheuttaa	Täydennetään kohtaan 10.8. vaikutuksia asuinkiinteistöjen hintoihin. Hankkeen terveysvaikutukset on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.8. Tuulivoimalat näkyvät Junkijärven matkailualueelle noin 4 km etäisyydeltä. Täydennetään kaavaselostuksen kohtaan 4.4. tarkka kartta näkyvyysalueanalyysiä Junkijärven kohdalta. Täydennetään kohtaan 10.6., että hankkeella on merkittäviä vaikutuksia Junkijärven matkailukohteeseen.

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	sen, että virkamies syyllistyy virkavelvollisuuden rikkomiseen. Kaavaselostuksessa ja rakennusluvassa tulee olla vaatimus perustusten purkamisesta ja purkukustannuksista vastaavasta purkurahastosta, jonka kertymiselle on asettava tiukat rajat, joita voidaan valvoa. Yleensä vakuudeksi tulee hyväksyä ainoastaan pankkitakaus, joka asetetaan jo rakentamisvaiheen alkaessa. Purkurahaston koko on mitoitettava vastaamaan purkamisesta todellisuudessa aiheutuvia kustannuksia. Saksassa purkukustannus vastaa noin 6,5 % rakentamiskustannuksista! Liitteet Antti Hanhiova lausuma 20.6.2022 liitteineen Ilmakuva Junkijärvi tilakokonaisuudesta Kuvat Junkijärvi pihapiirin rakennuksista kuvat 1-3 Ympäristöministeriön julkaisu 2024:29 sivut 1,40 ja 41	Tuulivoimaloiden purkamisesta vastaa tuulivoimaloiden omistaja. Purkamisessa noudatetaan purkamisajankohdan mukaista lainsäädäntöä.
26 M07 Yksityishenkilöt (2 henkilö)	Lausunto koskee sähkönsiirron vaihtoehtoista kohtaa VEA. Emme hyväksy minkäänlaista tuulivoima- emmekä niihin liittyvien sähkönsiirtolinjojen/-teiden rakentamista omistamillemme maa-alueille.	Merkitään tiedoksi.
27 M08 Yksityishenkilö	Tuulipuistoon tehdään useita tuuliturbiineja, jotka sovitaan maanomistajien kanssa. Hyöty usealle osapuolelle. Sähkönsiirrosta mielestäni suora yhteys Keminmaahan/Viitakoskelle on paras ja lyhin vaihtoehto. VEB1/VEB2. Tällöin tarveltyy mahdollisimman vähän metsää ja metsäomaisuutta. Menehän sähkö todennäköisesti etelään. Turha kierrättää sitä pohjoisen, Petäjäisen kautta. Vesien osalta tulee huomioida veden vapaa virtaus niin rakentamisvaiheessa kuin jatkossakin, todellinen luontoarvo ympärivuoden.	Sähkönsiirtoreitti menee etelään ja siitä on kartta kaavaselostuksen kohdassa 7.2. Kaavassa ei suunnitella kaava-alueen ulkopuolista sähkönsiirtoa.
28 M09 Yksityishenkilö	Martimon Tuulivoima Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa Tornion Martimon alueelle, noin 36 kilometriä Tornion keskustasta koilliseen rajautuen osin Tervolan kuntarajaan. Tuotantoalue sijaitsee noin 18 kilometriä Tervolan keskustan luoteispuolella. Hankkeessa suunnitellaan enintään 70 tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho enintään 10 MW. Sitowisen 2.5.2022 tuottamassa "Martimon tuulivoimahanke Ympäristövaikutusten arviointisuunnitelmassa" tarkastelu alueena on lisäksi huomioitu Aavasaksan maisemat. Suunnitelmassa todetaan, että "Aavasaksa on yksi Suomen vanhimmista ja tunnetuimmista näköala paikoista ja matkakohteista. Aavasaksa on myös yhdessä Tornionjokilaakson kanssa yksi Suomen 27 kansallismaisemasta. Aavasaksan maisema nähtävyyden maisemakuvaa leimaavat voimakkaat vastakohtaisuudet." Lisäksi, että "Alueen tunnetuin maisema aukeaa Aavasaksan laelta, josta käsin voi ihailla kauas ulottuvia vaarojen ja tuntureiden jonoja, pienten järvien kirjomia metsämaita, jokien mutkittelua	

Tornio

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	maastossa sekä rantojen viljelymaisemia valtakunnanrajan molemmin puolin.” ja että ”Aavasaksan laella on pitkästä matkailu historiasta kertovia rakennuksia. Aavasaksan maisemaa-alue sijaitsee lähimmillään n. 25 kilometrin etäisyydellä hanke alueesta luoteeseen. Aavasaksan lakialue ja näköalapaikat ovat noin 30 kilometrin etäisyydellä. Aavasaksan laki alueelta avautuvat maisemat ovat laajat ja avarat, jolloin kohde on hyvä huomioida osana tuulivoimaloiden maisema tarkastelua verrattain pitkästä etäisyydestä huolimatta.” Tornionlaakson matkailu on herännyt ja nousee vakavasti otettavaksi toimialaksi alueella Explore the North on nopeasti kasvava matkailualan toimija, jolla on kuusi yritystä Ruotsin Norrbottenin alueella. Yritys laajenee talvisesongin 2025-26 aikana Suomeen, kun ensimmäinen kohde Aavasaksalle valmistuu. Yrityksen toimipaikoissa on yli 300 huonetta ja mökkiä, yli 700 petipaikkaa, noin 100 saunaa, 120 moottorikelkkaa ja 600 rekikoira. Yrityksen tavoitteena on kaksinkertaistaa liikevaihto seuraavan kolmen vuoden aikana ja parantaa samaan aikaan kannattavuutta. Sesonkina yritys työllistää 300 henkilöä. Yrityksellä on kolme hotellia tuulimyllyjen vaikutusalueella, Luppiossa, Matarengin keskustassa sekä Aavasaksalla. Explore the Northin Aavasaksalle rakentuva hotelli keskittyy tarjoamaan elämyksiä, joissa korostuvat pohjoisen luonnon hiljaisuus ja rauha. Autenttinen luontokohde houkuttelee puoleensa luontoarvoista pitävistä matkailijoista. Uutta liiketoimintaa kehitettäessä onkin ollut keskeistä, että asiakkaalle tarjotaan palveluita, jotka erottuvat muista kilpailijoista. Yrityksen harva-alueelle rakentuva infrastruktuuri vaatii olemassa olevien resurssien tehokasta ja kestävää käyttöä. Paikallisten urakoitsijoiden osaamisen hyödyntäminen vähentää ympäristövaikutuksia ja tukee sosiaalista hyväksyntää sekä aluetaloutta. Explore the North pyrkii mittavalla investoinnillaan myös uudistaamaan paikallista osaamista ja rikastamaan näin tarjontaa. Konsernin erottautuvaa palveluvalikoimaa tukee, toiminnan käynnistyttyä, joukko paikallisten aktiviteettien varaan rakentuvia elämyksiä. Paikallisuus lisää elämysten ainutkertaisuutta. Asiakkaat myös odottavat yksilöllistä räätälöintiä. Tämä asettaa Explore the Northin liiketoiminnalle vaatimuksen skaalautuvista palvelumalleista, jotka mahdollistavat kokemusten muokkaamisen asiakkaan tarpeiden mukaan myös harva-alueella, missä palveluntuottajaverkosto on rajallinen. Explore the North pyrkii suosimaan alihankintaketjussaan palveluntuottajia, jotka toimivat kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Yritys pohtii parhaillaan suhdettaan erilaisiin vastuullisuussertifikaatteihin ja -standardeihin. Alalla yleisesti tunnistetut sertifikaatit, kuten STF-merkki, voisivat vahvistaa yrityksen imagoa ja puhutella kohdennetusti juuri niitä asiakkaita, jotka arvostavat ekologisista ja eettisistä arvoja. Yrityksen investointi ja myöhempi matkailuun liittyvä kehittämissyö	Kaavaselostuksen kohdassa 10.4.14 on havainnekuva Aavasaksalta, josta tuulivoimalat näkyvät yli 30 kilometrin päästä. Voimaloilla on tunnistettu vähäinen haitallinen vaikutus Aavasaksalta avautuvaan maisemaan.

Tornio

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	edellyttävät aina alueellisten reunaehtojen huomioon ottamista. Matkailijamäärien hallinta nähdään tärkeäksi ympäristön ja paikallisyhteisöjen kuormituksen vähentämiseksi. Lisäksi liiketoiminnassa on jo ennalta varauduttu sääolosuhteiden ja kausivaihteluiden aiheuttamiin riskeihin, jotka ovat erityisen merkityksellisiä pohjoisilla alueilla toimiville yrityksille. Yhteenvetona voidaan todeta, että Explore the North konserni on hyvä esimerkki siitä, miten ekologiset ja taloudelliset tavoitteet voidaan yhdistää yrityksen liiketoimintamalliin jo projektin alkuvaiheesta saakka. Tuotteistamisen avulla kestävä kehityksen vaatimukset, asiakkaiden odotukset ja muut toiminnan reunaehdot saadaan yhdistettyä erottautuvaksi arvolupaukseksi, minkä sekä asiakkaat että palveluntuottajat kykenevät omaksumaan. Tämän vuoksi katsomme, että tuulivoimapuistot haittaavat asiakkaallemme antamaa arvolupausta ja vetoamme ettei tuulivoimahanketta toteuteta.	
29 M10 Yksityishenkilö	välke haitat ovat liian suuret.	Merkittään tiedoksi.
30 M11 Yksityishenkilöt (2 + 24 henkilöä)	Olen maanomistaja, vapaa-ajan asuja ja myöhemmin vakituinen asukas Hosiojärven pohjoisrannalta. Sain konkreettista tietoa hankkeesta toiselta Martimon maanomistajalta. Ihmettelen että miksi ei ole tullut tietoa hankkeesta suoraan maanomistajalle. Onkohan niin, että hanke on Tornion alueella ja on katsottu että hanke ei koske Ylitornion puolen ihmisiä. Vaikka hanke alueelta on noin kaksi kilometriä Hosiojärvelle. Havainnekuvia on vain Kivijärveltä ja Kivilompolosta. Ei muilta lähialueen järviltä eikä Martimon kylältä. Mutta jos kuvista voi jotain päätellä, niin karnealta näyttää. En tiedä, että haluaako tuommoista maisemaa kukaan etupihalle. Ja kaupan tekijäiseksi siinä saa valosaasteet, välkkeet ja äänihaitat. Edellä mainitut haitat eivät kuulu luontoon. En tiedä miten suomen laki maisema ym. haitasta toimii. Ehkäpä se ei toimi ollenkaan suomen kansalaisten hyväksi. Raha päättää, joka on naamioitu puhtaaksi energiaksi. Puhdas energia vie meiltä luonnonkauniin maiseman. Jos te päätätte pilata maiseman, niin muutetaan puhdas energia takaisin rahaksi. Vaadin 1 000 000 euron korvauksen maiseman turmelemisesta.	Tuulivoimalat näkyvät suurina Hosiojärven pohjoisrannalle noin 4 km etäisyydeltä ja muuttavat sieltä katsottuna merkittävästi maisemaa. Hosiojärven pohjoisrannalla tuulivoimaloilla on merkittävä haitallinen maisemavaikutus.
31 Yksityishenkilöt (2 henkilöä)	Martimon tuulivoimapuisto, kuten muutkin suunnitteilla olevat alueen tuulivoimapuistot, ovat teollisen mittakaavan tuulivoimapuistoja, joiden voimaloiden pyyhkäisykorkeus on ennätysellisen korkea. Vastustamme Martimon tuulivoimapuiston rakentamista suunnitellulle alueelle laajojen ympäristöön kohdistuvien haittojen sekä lukuisten muiden Tornion pohjoisosiin suunniteltujen tuulivoimapuistojen yhteisvaikutusten haittojen takia. Tornion alueelle on muodostumassa laaja	

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	tuulivoimakeskittymä. Hanke muuttaisi alueen luonnetta ja maisemakuvaa nykytilasta vahvasti teolliseen suuntaan. Se vaikuttaisi ihmisten elinoloihin asumisviihtyvyyttä heikentävästi varsinkin tuulivoimaloiden lähialueella. Huolestuneena seuraamme Tornion kaupungin päättäjien välinpitämätöntä suhtautumista alueensa kokonaisvaltaiseen kehittämiseen sekä suhtautumista asukkaiden kokemuksiin ja mielipiteisiin tuulivoimalahankkeista. Juuri peruskorjattu huvilamme sijaitsee usean Tornion kaupungin suunnitteleman tuulivoimala-alueen vaikutusalueella. Tuulivoimalahankkeita on Tornion pohjoisosassa suuri määrä ja niillä on yhdessä valtavat ympäristövaikutukset sekä kielteiset vaikutukset asukkaiden elinympäristöön kuten Martimon ympäristövaikutusten arviointisuunnitelmassa todetaan. Hankkeita käsitellään erillisenä, mutta sijaitsemalla vierekkäin ne muodostavat valtavan suuren teollisen alueen. Niiden toteutuessa tuulivoimaloiden kielteiset yhteisvaikutukset tulevat kohdistumaan laajemmalle alueelle ja kohdistuvat siten suurempaan määrään ihmisiä. Valtava tuulivoimapuisto on teolliseen rakentamiseen verrattava kokonaisuus eikä käyttöön otettu YVA- ja kaavoitusmenettely riitä ilman ympäristölupaa näin suuren tuulivoimapuiston rakentamiselle. Ympäristösuojelulain perusteella kunnan ympäristöviranomaisen voi velvoittaa tuulivoimalan hankevastaavaa hakemaan tuulivoimahankkeelle ympäristöluvan, jos tuulivoimalan läheisyydessä on pysyvää tai loma-asutusta. Ympäristölupa on tarpeellinen silloin, kun tuulivoimalasta saattaa aiheutua naapurussuhdelaissa (13.2.1920/26) tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Voimalaitoksen toiminnan mahdollisesti aiheuttama naapuruussuhdelain 17 § tarkoittama kohtuuton rasitus toimii ympäristölupakysymyksenä. Tuulivoimaloiden tapauksessa tällaista rasitusta aiheuttavia vaikutuksia voivat olla esimerkiksi melu sekä auringonpaisteella lapojen pyörimisestä aiheutuva varjon välke (Haapamaan arviointisuunnitelma s. 49). Kyseisiä haittoja on todettu myös Martimon arviointisuunnitelmassa. Miksi ympäristöluvan hakeminen koetaan Tornion kaupungin puolelta vaikeaksi, vaikka sillä on merkittävä vaikutus alueen asukkaiden mahdollisuuteen vaikuttaa asuinympäristöönsä? Ympäristöluvan hakeminen hankkeen valmistuttua on hidasta ja todettu ongelmalliseksi. Lukuisten voimalaitosten yhteisvaikutus ympäristöön on kiistatonta eikä selvityksiä yhteisvaikutuksista ole tehty riittävästi. Tuulivoimaloiden melun tason kerrotaan olevan samantasoista kuin kaupunkialueella - kyseessä ei ole kuitenkaan nyt kaupunkiasutus vaan maaseutu, jolloin äänimaiseman muutos on huomattava. Ympäristöministeriön ohje tuulivoimaloiden	Tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.22. Tuulivoimalat on suunniteltu noudattaen ympäristöministeriön tuulivoimaloiden rakentamista koskevia ohjeita, jolloin niistä ei aiheudu sellaista naapuruussuhdelain tarkoittamaa haittaa, jonka takia ympäristölupa olisi tarpeen. Tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.22. Kaavaselostuksen liitteenä on päivitetty meluselvitys, jossa

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	melumallinnuksista on vuodelta 2014. Ohjetta ei ole päivitetty voimaloiden koon ja tehon edellyttämällä tavalla. Lisäksi melun viitearvot ovat laskennallisia nykyisten käytössä olevien matalampien tuulivoimaloiden mallinnuksia. Näin ollen suoraa vertausta eikä päätöstä niiden perusteella voida tehdä, tähän on myös yhteysviranomaisen ottanut kantaa. Valtioneuvoston asetuksen (1107–2015) mukaiset tuulivoiman melutason ohjearvot, johon arvioinneissa viitataan, eivät ole tehty kyseessä oleville korkeille voimaloille. Ympäristön vaikutusten arviointisuunnitelmassa todetaan kappaleessa 10, Kaavan vaikutukset ja vaihtoehtojen vertailu: myönteinen vaikutus todetaan vertailuissa ainoastaan ilmasto ja ilmanlaadussa. Kaikissa muissa tutkituissa osioissa vaikutukset olivat vähäisiä, kohtalaisen kielteisiä tai merkittävän kielteisiä. Hälyttävää on, että Natura-alueet ja muut suojelualan verkoston kohteet sekä vaikutukset linnustoon todettiin merkittäviksi kielteisiksi vaikutuksiksi. Huomioitavaa oli, että ihmiset ja virkistyskäyttöosiossa oli kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja virkistys arvoon sekä maisemaan ja välikkeeseen. On välttämätöntä laajentaa etäisyyttä voimaloiden ja asutuksen välillä, jotta melua ja muita kielteisiä vaikutuksia saadaan vähennettyä. On uskaliaasta toteuttaa suunniteltu hanke/suunnitellut hankkeet esitetysti, koska vastaavaa ei ole aiemmin tehty. Kokemuksen mukaan tuulivoimapuistojen lähialueilla kiinteistöjen arvo laskee huomattavasti tuulivoimaloiden aiheuttamien kielteisten ympäristövaikutusten seurauksena. Ruotsissa tehdyn tutkimuksen mukaan (2021) tuulivoimaloiden läheisyys vaikuttaa laskevasti kiinteistöjen arvoon 6–8 km etäisyydellä voimaloista. Suurinta kiinteistöjen arvojen lasku oli alle 2 km etäisyydellä voimaloista, jolloin lasku oli 20 %-40 %. Haapamaan tuulivoimapuiston arviointisuunnitelman yleisötilaisuudessa Karungin koululla 11.9.2024, kysyttiin kiinteistöjen arvon laskun korvattavuutta tuulivoimahankkeen vaikutusalueella – tähän vastattiin kaupungin puolelta, että korvausta ei makseta. Näin ollen hekin ovat tietoisia arvonlaskusta, joka onkin ilmeinen. Nykyisessä mallissa rahallista korvausta saa ainoastaan hankealuetta vuokraavat maanomistajat. Arviointisuunnitelmaan tulee lisätä suunnitelma, miten hankealueen vaikutusalueella kiinteistöjen ja maa-alueiden arvonlasku ja haitat korvataan omistajille (Suomen perustuslaki turvaa perusoikeudet § 15 omaisuudensuoja: jokaisen omaisuuden suoja on turvattu perustuslailla). Jotta tuulivoimahankkeet saisivat asukkailta myönteisempää suhtautumista, tulee heidän mielipiteensä ottaa vakavasti huomioon. Luonnonvarakeskuksen (Luke) johtama seitsemän maan toimijan kansainvälinen työryhmä on laatinut kuusi suositusta, joiden avulla voidaan parantaa tuulivoiman hyväksyttävyyttä. Ensimmäisenä kehoitetaan	on mallinnettu kaikkien seudun tuulivoimahankkeiden yhdessä aiheuttamamelu. Kaavan vaikutukset on arvioitu kaavaselostuksen kohdassa 10. Täydennetään kohtaan 10.8. vaikutuksia asuinkiinteistöjen hintoihin.

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	huomioimaan paikallisyhteisöt ja huomioimaan sieltä nousevat mielipiteet ja huolet. "Vaikka tutkimukset eivät ole osoittaneet suoria terveysvaikutuksia, matalataajuinen ääni ja välke voivat aiheuttaa ärsytystä ja stressiä ja heikentää elämänlaatua. Näiden estäminen ja minimoiminen on tärkeää." Lisäksi on tärkeää huomioida kaikkien näkemykset. "Hiljaisen enemmistön ääni ei aina kuulu ja äänekkäät toimijat saavat jalansijaa. Etusijalle tulisi asettaa ne, joihin tuulivoimahanke vaikuttaa eniten." (Politiikkasuositus: Kuusi tapaa vahvistaa tuulivoiman hyväksyntää (Luke 2024 Internet lähde)). Jos Tornion kaupungin alueella ei ole tilaa muualla näin laajoille tuulivoimahankkeille, joihin Martimon hanke kuuluu, niin kysymys on, miksi ne pitäisi toteuttaa tällaisessa laajuudessa ympäristön ja asuinalueen kuormituksesta huolimatta.	Kaavoitukseen liittyvä vuorovaikutus on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 5.3.
32 M13 Yksityishenkilöt (2 henkilöä)	Vastustamme otsikossa mainittua hanketta seuraavin perustein: Alueen läheisyydessä sijaitsee paljon kesäasuntoja ja alueen luontoarvot kärsivät.	Merkitään tiedoksi.
33 M14 Yksityishenkilö	Vastustan Martimojoelle suunniteltua tuulivoimala- aluetta. Hanke on aivan käsittämättömän laajalla alueella ja häiritsee asukkaita, eläimiä ja linnustoa kolmen kunna alueella. Tämän kokoisista tuulivoimaloista Ei ole olemassa kuin tietokoneella tehtyjä haittavaikutus suunnitelmia. Ei sii mitään oikeaa dataa. Torniolla on aivan älyttömät ja absurdit suunnitelmat tuulivoima-alueiden suunnittelussa. Hävettää. Älytöntä luonnon raiskaamista. VASTUSTAN, VASTUSTAN, VASTUSTAN!!!!	Merkitään tiedoksi.
34 M15 Yksityishenkilö	Vastustan tätä järjetöntä tuulihanketta koska alueella pesii rauhoitettuja ja taantuvia lintukantoja mm.maakotkat.Euroopanmajavat ja viitasammakot elää alueella.Hyvin harvinaisia kasveja kasvaa hankealueella. Tuulivoimaloista on haittaa paikallisille asukkaille ja mökkiläisille. Alueelle olisi varmaan kannattavampaa saada sinne matkailua mikä on nyt nouseva trendi koko eteläisessä lapissa. Mutta ei turistit tule jos näköpiirissä tuulivispilät heiluu.	Merkitään tiedoksi.
35 M16 Yksityishenkilö	-Tilan Pohja 851-410-24-2 alueella olevan turvetuotantoalueen merkintä tulee poistaa tarpeettomana. Alueelta ei ole otettu turvetta noin 5 vuoteen ja alueella on meneillään palautusmenettely alueen palauttamiseksi metsätalouskäyttöön. Alueella pidetään keväällä/kesällä 2025 Elyn loppukatselmus turvetuotannon lopettamisen ja vesienhallinnan osalta. -Tilan Pohja 851-410-24-2 pohjoisosaan tulee rajata vastaavan levyinen (luettuna pohjoisrajasta) maa-ainesten ottoalueen rajausta kuin naapurikiinteistöllä Kotamaa 851-410-21-14. Rajausta helpottaa alueen käyttöä mahdolliseen maa-ainestoimintaan tulevaisuudessa.	Merkinnän mukaan turvetuotantoalue muuttuu metsätalousalueeksi, kun turvetuotanto on lakannut. Kaavaan merkityt ohjeelliset maa-ainesten ottoalueet on tarkoitettu hankkeen rakentamista varten. Myös niiden

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
		ulkopuolella voi toteuttaa maa-ainesten ottoa maa-aineslain mukaisesti.
36 M17 Yksityishenkilöt (2 henkilöä)	Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarkoituksena on muun muassa tuottaa tietoa ympäristön kannalta sopivimman vaihtoehdon valitsemiseksi ja viranomaiselle sen arvioimiseksi, täyttääkö hanke luvan myöntämisen edellytykset ja millaisin ehdoin lupa voidaan myöntää. Myrsky Oy:n Martimon tuulivoimahankkeesta laadittu ympäristövaikutusten arviointiselostus on puutteellinen eikä anna todellista kuvaa hankkeen vaikutuksista. Tuulivoimaloita suunnitellaan liian lähelle asutusta ja eikä hankkeesta ole esitetty riittävästi vaihtoehtoja. Tuulivoima-aluetta suunnitellaan kahden kilometrin päähän kodistamme. Samalle etäisyydelle kuin Karhakkamaan tuulivoimalat. Lisäksi Ylitornion kunnan puolelle 1,5 kilometrin päähän on vireillä Kummunmaan ja Repojätkän tuulivoimahanke. Hankkeita ja tuulivoimaloita suunnitellaan siis joka ilmasuuntaan kodistamme ja alle 2,5 kilometrin päähän kodistamme rakennettaisiin jopa kahdeksan voimalaa, joista yksi alle 1,5 kilometrin päähän. Viiden kilometrin etäisyydelle suunnitellaan jopa 43–46 voimalaa. Kotimme tulisi olemaan täysin tuulivoimaloiden ympäröimä, melu, välike ja maisemahaitta olisi jatkuvaa ja joka suunnasta tulevaa. Tämä on täysin kohtuutonta ja heikentää erittäin merkittävästi asuinolosuhteitamme, viihtyisyyttä ja on uhka terveydelle. Muutos nykyiseen rauhalliseen ja hiljaiseen ympäristöön on erittäin merkittävä. Se, että tällaisia hankkeita suunnitellaan täysin välittämättä ihmisten hyvinvoinnista, on epäinhimillistä. Suunniteltu tuulivoima-alue on vastoin voimassa olevaa maakuntakaavaa ja yleiskaavaa. Kummassakaan ei ole osoitettu yli 20 000 hehtaarin kokoista teollisuusaluetta tälle alueelle, saati kymmentä samanlaista teollisuusaluetta, jotka ovat nyt suunnitteilla Tornion ja Ylitornion kuntien alueelle. Kyseisen kaltaista mittavaa maankäyttömuodon muutosta ei tule toteuttaa pelkällä osayleiskaavalla. Tuulivoimalat ovat teollisuutta, jolloin ne sopivat paljon paremmin jo rakennetuille alueille ja niiden läheisyyteen, eivät rakentamattomille alueille. Ympäristövaikutusten arvioinnin puutteet Arviointi on puutteellinen ainakin hankevaihtoehtojen, näkemäanalyysien, havainnekuvien, uhanalaisten lajien ja yhteisvaikutusten arvioinnin osalta. Hankkeesta tulee esittää ja arvioida vaihtoehtoja, jossa voimaloiden etäisyys asutukseen nähden on suurempi, kuin nyt esitetty pari kilometriä. Suunniteltujen jättikokoisten tuulivoimaloiden vähimmäisetäisyys asutuksesta ei voi olla sama kuin pienempien aiemmin rakennettujen voimaloiden. Voimaloiden koon kasvaessa myös vähimmäisetäisyyden tulee kasvaa vähintään samassa suhteessa. Vaadimme, että Martimon alueelle suunniteltujen jättikokoisten voimaloiden vähimmäisetäisyys asutuksesta on viisi kilometriä. Viisi	Kaavan yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.22. Lapin maakuntakaavat eivät estä tuulivoimaloiden sijoittamista myös muualle kuin maakuntakaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille, jos tuulivoimalat eivät ole ristiriidassa maakuntakaavassa osoitetun maankäytön kanssa. Tuulivoimaosayleiskaavan suhdetta maakuntakaavan sisältövaatimuksiin on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 11.2. Tuulivoimaloiden sijoittelussa on otettu huomioon 2 km

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	kilometriä asutuksesta on myös alue, joka on päivittäisessä virkistyskäytössä. Näkemäalueanalyysia ei ole esitetty lainkaan eri hankkeiden yhteisvaikutuksista. Havainnekuvien kuvauspisteitä on liian vähän ja kaikki ovat yli viiden kilometrin päästä hankealueesta. Havainnekuvia ei ole laadittu lainkaan lähialueelta, jolla voimalat ovat hallitsevia maisemassa. Yöaikaisia havainnekuvia on vain kahdesta kuvauspisteestä yli viiden kilometrin päästä ja yhteisvaikutusten havainnekuvia on esitetty kolmesta kuvauspisteestä ja kaikki ovat yli 8 kilometrin päästä. Martimon kylästä, joka jää Karhakkamaan ja Martimon hankkeiden sekä nyt vireille tulleen Kummunmaa-Repojäntän hankealueiden väliin ei ole esitetty yhtään havainnekuva, vaikka näkemäalueanalyysin ja Karhakkamaan hankkeessa tehtyjä havainnekuvien perusteella kylälle näkyisi yhteensä kymmeniä tuulivoimaloita. Myöskään muista lähialueen asutuksista ei ole laadittu havainnekuvia. Ja se että havainnekuvat laaditaan jostakin pisteestä ei kerro totuutta, koska ihmiset eivät ole paikallaan, vaan liikkeessa aina uusia voimaloita tulee näkyviin. Ja yöaikaiset lentovalot saattavat näkyä, vaikka päivällä voimalaa ei näkyisi. Vilkkuvaloja ja välkettä ei myöskään ole havainnollistettu mitenkään. Uhanalaisten lajien osalta selvitysten tiedot ovat myös puutteellisia. Lintulaudallamme hankealueiden välittömässä läheisyydessä vierailee joka talvi säännöllisesti useita hömötiaisia. Martimojoen varrella ihan lähellä kotia majava on vuonna 2024 sekä keväällä että syksyllä kaatanut puita ja Martimon ja Karhakkamaan hankealueiden välissä olen nähnyt maakotkan, mikä oli erittäin vaikuttavaa. Mielestämme luontovaikutusten arviointi on myös puutteellinen Nyt suunniteltujen lukuisien tuulivoima-alueiden myötä meidän, alueen pitkäaikaisten asukkaiden viihtyvyys ja elinolot muuttuvat ja heikkenevät erittäin merkittävästi, jos nykyinen kaikelta melu- ja valosaasteelta vapaa ympäristö muutetaan teollisuusalueeksi. Kyseisten valtaviin tuulivoima-alueiden yhteisvaikutuksia ei ole riittävästi havainnollistettu ja arvioitu ja vaikutukset terveyteen ovat myös tuntemattomia. Mielestämme on kohtuutonta, että näin lähelle kotiamme joka ilmansuuntaan osoitetaan tällaista valtavaa teollisuutta, joka tulee vaikuttamaan ja vaikuttaa jo nyt negatiivisesti elämäämme; kaupungin tulisi paremmin huolehtia kaikista asukkaistaan ja heidän hyvinvoinnistaan.	vähimmäisetäisyys asuinrakennuksiin. Havainnekuvia on esitetty eri suunnilta ja eri etäisyyksiltä sellaisista kohdista, joihin tuulivoimalat näkyvät. Hosiojärven ja Junkijärven kohdille tuulivoimalat näkyvät noin 4 kilometrin etäisyydeltä, mikä näkyy näkyvyysalueanalyysistä. Martimon kohdalla ei ole asutuksen kohdalla avoimia alueita, joihin tuulivoimalat näkyisivät. Kaavaselostuksen kohdassa 4.13.1. on kuvattu euroopanmajavan tilanne kaava-alueelle. Siitä ei ole merkkejä kaava-alueella. Kaavan salaisissa vain viranomaiskäyttöön tarkoitettussa aineistoissa on kuvattu vaikutukset maakotkaan. Vaikutukset ihmisten elinoloihin on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.8. ja yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa kohdassa 10.22.
37 M18 Yksityishenkilöt (2 henkilöä)	Yhteysviranomainen on YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa kehottanut arvioimaan vaihtoehdon, jossa etäisyys asutukseen on enemmän kuin kaksi kilometriä. Asiaa ei ole millään tavalla huomioitu hankkeessa, eikä sellaista vaihtoehtoa ole esitetty. Yhteysviranomainen on kehottanut hyödyntämään videomallinnusta pimeänajan	Kaavaehdotus on laadittu niin, että etäisyys vakituiseen

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	lentoestevalojen näkyvyyden havainnollistamisessa sekä esittämään havainnekuvat myös digitaalisina ja yhteisvaikutuksista muun muassa pallopanoraamakuvina. Videoita tai digitaalisia havainnollistuksia ei ole esitetty. Näkemäalueanalyysia ei ole esitetty eri hankkeiden yhteisvaikutuksista. Esitetyt analyysikartat ovat pienimittakaavaisia ja suurennettaessa rakeisia, joten näkemäalueista ei saa riittävän selkeää kuvaa. Kartoista ei pysty paikallistamaan asutusta. Eikä analyysia ole esitetty ilman puustoa. Havainnekuvia yhteisvaikutuksista ei ole esitetty lainkaan alle viiden kilometrin etäisyydeltä hakealueesta tai eri tuulivoimahankealueiden väliin jääviltä alueilta. Ottaen huomioon hankkeen koon ja välittömään läheisyyteen suunniteltujen muiden hankkeiden määrän näkemäalueanalyysit ovat siten hyvin puutteellisia. Hankkeen maisema- ja kulttuuriympäristövaikutuksia koskevassa luvussa todetaan, että tuulivoimaloiden näkyminen lähialueen kulttuuriympäristökohteille on vähäinen Poikkeuksena Kivilompola-järven rannalle sijoittuva Kivilompolon pihapiiri sekä avoimemman peltoaukean laidalla olevat Puikon, Ala-Martimon ja Tyynelän rakennusryhmät, joista avautuu paikoin laajempia näkymiä kohti voimaloita. ja että: Tuulivoimalat eivät myöskään heikennä tai alista yksittäisten pihapiirien kyläkuvallista asemaa. Poikkeuksena Martimon kylän ympäristö, jossa peltoaukean takana kohoavat tuulivoimalat rikkovat kyläalueen rakennetun ympäristön mittakaavaa. Martimossa peltojen metsäsaarekkeet sekä pihojen kasvillisuus ja rakenteet rajaavat osin pihapiireistä kohti voimaloita avautuvia näkymiä. ... Martimossa kielteisiä vaikutuksia voidaan pitää kyläkuvallisesti jopa suurina. Tästä huolimatta Martimon kylän osalta ei ole laadittu havainnekuvia tästä hankkeesta eikä yhteisvaikutuksista Karhakkamaan kanssa. Havainnekuvat ja pallopanoraamat tulee laatia kaikista edellä mainittuihin kohteisiin kohdistuvista yhteisvaikutuksista sekä voimaloiden että lentoestevalojen osalta eri vuoden ja vuorokauden ajoilta. Melu- ja välkeselvitykset osoittavat, että Martimon hanke ja sen viereinen Karhakkamaan hanke aiheuttavat jatkuvan melu- ja valosaasteen Martimon kylälle ja siten tulevat heikentämään elämänlaatuamme merkittävästi. Hankkeiden toteuduttua ei kodissamme tai virkistykseen käyttämillämme lähialueilla ole koskaan enää vapaata melu- ja valosaasteesta. Yhteisvaikutukset Ylitornion puolelle suunniteltujen hankkeiden kanssa tulevat ylittämään jopa raja-arvot. Meluselvityksissä ei huomioida hankealueen äänimaiseman muuttumisen merkittävyyttä eikä vaikutuksia eläimiin. Hankealueella melun ohjearvot ylittyvät selkeästi ja vaikuttavat erittäin negatiivisesti alueen virkistyskäyttöön. Eläimiin kohdistuvia meluvaikutuksia ei arvioida lainkaan. Vain sivulauseessa mainitaan, että voi olla vaikutuksia. Alueen herkkyyys äänimaiseman muutokselle on lähtökohtaisesti aliarvioitu.	asutukseen on vähintään 2 km. Kaavaehdotuksessa kaavaselostuksen liitteenä on havainnekuvaraportti (liite 7 ja 8), jossa on esitetty tarkalla resoluutiolla havainnekuvat, kuvauspaikat sekä näkyvyysalueanalyysi n kartta kuvauspisteen kohdalta. Martimon kohdalla ei ole asutuksen kohdalla sellaisia avoimia alueita, joihin tuulivoimalat näkyisivät, joten sieltä ei ole laadittu havainnekuvaa. Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.8. ja meluvaikutukset kohdassa 10.2. Vaikutukset eläimiin on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.19.

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	Alueella, jolla tällä hetkellä ei ole lainkaan jatkuvaa ihmisen aiheuttamaa melua ja jota käytetään virkistykseen, ei voi olla vähäinen herkkyys muutokselle vaan herkkyys on suuri. Myös muutoksen suuruus on aliarvioitu, tuulivoimaloiden melu on jatkuvaa ja pitkäkestoista ja ylittää reilusti ohjearvot hankealueella ja sen välittömässä läheisyydessä. Äänimaiseman muutos on suurempi kuin vähäinen kielteinen. Välkeselvityksessä alueen herkkyys ja valo-olosuhteiden muutos on lähtökohtaisesti aliarvioitu. Laaditut havainnekartat ovat pienimittakaavaisia ja esimerkiksi Martimon kylä kohdalla välkkeen levinneisyysalue tekee ”sopivan” kolon, mikä kyseenalaistaa arvioinnin todenmukaisuuden. Alueella, jolla tällä hetkellä ei ole lainkaan valosaastetta tai välkettä ja jota käytetään virkistykseen, ei voi olla vähäinen herkkyys muutokselle vaan herkkyys on suuri ja muutoksen kielteinen suuruus huomattava. Lentoestevalojen aiheuttamaa haittaa hankealueen virkistyskäyttöön ei ole arvioitu. Mikromuovipäästöjen kohdentumista ei ole huomioitu. Tuulivoimalat levittävät mikromuovia alueelle ilmasta, ylhäältä käsin toisin kuin selostuksessa mainitut muut mikromuovilähteet. Lisäksi hakealueella selostuksessa mainittuja mikromuovien lähteitä ei ole ajoneuvoja lukuun ottamatta. Tuulivoimahanke tuo alueelle lisää teitä ja lisää mikromuovien lähteitä. Tuulivoimalat pyöriessään levittävät muovia alueille, joilla sitä ennen ei ole ollut. Arvioinnissa ei ole huomioitu ylhäältä päin tulevan muovijätteen siirtymistä esimerkiksi marjoihin ja sitä kautta ihmisiin, jotka alueella marjastavat ja sienestävät. Yhteysviranomaisen on edellyttänyt lausunnossaan YVA-ohjelmasta laadittavaksi päiväpetolintuselvityksen, mutta selvitystä ei ole tehty. Hankealueen välittömässä läheisyydessä, eri suunnassa, kuin tunnettu reviiiri, on todistettavasti havaittu suuri päiväpetolintu kesällä 2024. Vaikutuksia Euroopan majavaan ei ole arvioitu. Martimojoki on tietääksemme tunnettua Euroopan majavan esiintymisalueetta, mutta selvitystä siitä ei ole tehty ja asia kuitataan parilla ylimalkaisella rivillä selostuksessa. Majava on todistettavasti oleillut vuonna 2024 myös ylempänä Martimojokivarressa. Hömötiaista ei ole huomioitu indikaattorilajina. Hömötiainen on määritelty erittäin uhanalaiseksi ja on tärkeä luontokadon indikaattorilaji. Hankealueen läheisyydessä hömötiaisia on havaittu useita useiden vuosien ajan ja hankealueellakin varmasti enemmän kuin havaitut kaksi kappaletta. Tämä ja muut tuulivoimahankkeet tulevat pirstomaan yhtenäisiä metsäalueita, lisäämään luontokatoa ja heikentämään hömötiaisenkin elinmahdollisuuksia. (Havainnot uhanalaisista lajeista on toimitettu Metsähallitukselle.) Asukkaiden mielipiteitä ei ole otettu huomioon. Asukaskyselyssä ja yleisötilaisuuksissa sekä muun muassa Lapin liiton aurinko- ja tuulivoimaselvityksessä nousee selkeästi esiin se, että tuulivoimaloita ja hankkeita suunnitellaan liian lähelle asutusta. Tästä huolimatta ei vaivauduta esittämään vaihtoehtoja, joissa etäisyys asutukseen on enemmän kuin kaksi kilometriä.	Kaavaehdotuksessa kaavaselostuksen liitteenä on havainnekuvaraportti (liite 7 ja 8), jossa on esitetty tarkalla resoluutiolla havainnekuvat, kuvauspaikat sekä näkyvyysalueanalyysin kartta kuvauspisteen kohdalta. Täydennetään kaavaselostuksen kohtaan 10.8. mikromuovien vaikutuksia. Vaikutukset linnustoon on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.18. Kaavaselostuksen kohdassa 4.13.1. on kuvattu euroopanmajavan tilanne kaava-alueelle. Siitä ei ole merkkejä kaava-alueella. Vaikutukset linnustoon on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.18.

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	Selostuksessa myös väitetään, että voimalat on sijoitettu etäälle nykyisestä vakituiseen asutuksesta, vaikka etäisyys vakituiseen asutukseen on vain kaksi kilometriä. Tämän vuoksi hankkeen sosiaalinen hyväksyttävyys on erittäin kyseenalainen. Lisäksi hankkeessa esitetyissä vaihtoehtoisissa pirstotaan tarpeettomasti metsäalueita, rakennetaan lukuisia uusia teitä ja esimerkiksi hakealueen länsiosassa on esitetty uuden tien rakentamista kolmelle voimalalle samaan suuntaan kulkevan olemassa olevan tien kanssa, alle 400 metrin päähän olemassa olevasta tiestä. Turvallisuus- ja ympäristöriskien yhteisvaikutuksia ei ole arvioitu. Useiden eri hakkeiden aiheuttamat päästöt ja riskit turvallisuudelle kertautuvat ja kohdistuvat lähialueelle ja lähialueen asukkaisiin. Alueen virkistysarvoa asukkaille ja ei ole riittävästi huomioitu. Selostuksen mukaan tuotantoalue tai sen läheinen ympäristö ei ole virkistyskäytön kannalta erityisen merkittävä. Kuitenkin asukaskyselyssä korostuu alueen käyttö metsästyksen, marjastuksen ja virkistykseen ja yhteysviranomaisen lausunnossakin on edellytetty vaikutusten arviointi suhteessa alueella tapahtuva laajamittaisen metsästyksen. Se, että alueella ei ole järjestäytynyttä matkailua, ei kerro mitään alueen virkistysarvosta paikallisille. Valo-, melu-, muovi- ja öljyasteet heikentävät alueen virkistysarvoa merkittävästi. Tuulivoimalat aiheuttavat etenkin talvella alueella kulkeville merkittävän turvallisuusriskin voimaloista tippuvan jään vuoksi, mikä heikentää myös merkittävästi alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia. Vaikutusten arviointi on ylimalkaista ja huolimattomasti tehty. YVA-selostuksessa mainitaan useammassa kohtaa hankkeen nimeksi Kuorinki-Vinsanmaa. Yhteisvaikutusten arviointi on suurpiirteistä, eikä sitä ole havainnollistettu. Selostuksen yhteenvedossa hankkeen yhteisvaikutuksia muiden tuulivoimahankkeiden kanssa ei ole tuotu esiin eikä havainnollistettu.	Kaavaehdotus on laadittu niin, että etäisyys vakituiseen asutukseen on vähintään 2 km. Turvallisuus- ja ympäristöriskit on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.11. Vaikutukset virkistykseen mukaan lukien metsästyks on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.8. Turvallisuusriskit on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 10.11.
38 M19 Kaskimaan Erä Ry	Edustaen metsästysseura Kaskimaan Erä Ry:tä, haluamme tuoda huomioon otetuksi ne haitat, jotka koskevat jäsenkuntaamme ja sen harjoittamaa metsästysharrastusta. Vaikka seuramme jäsenmäärä on n. 80, metsästyksen vaikutus meidän identiteettiimme metsästäjinä on merkittävä. Me tunnemme syvää yhteyttä luonnon ja sen eläimistön kanssa. Seuramme jäsenet tekevät huomattavaa riistanhoidollista vapaaehtoistyötä. Seuramme on hankkinut omistukseensa erinomaisen riistakosteikon (kiinteistötunnus poistettu), jonne on istutettu vuosittain riistalintuja, sekä tehty riistapeltoa hirvi-/pienriistaeläimille. Tuulimyllyjen läheisyys ei saa vaikuttaa kosteikkomme rakennusoikeuteen/ suunnitelmiimme mahdollisten majoitus rakennuksien rakentamiseen. Mahdollisesti alueelle tulevat tuulimyllyt häiritsevät vahvasti tai lopettavat jo tehdyt/tulevat riistanhoidolliset toimet.	Etäisyys riistakosteikkoon lähimmästä tuulivoimalasta on noin 800 m ja toiseen päähän noin 1600 m. Tuolla etäisyydellä tuulivoimalat eivät merkittävästi vaikuta riistaeläinten käyttäytymiseen.

Tornio

25.11.2025

Mielipiteen esittäjä	Sisältö	Kommentit
	Kaskimaan Erä Ry omistaa myös tilalla (kiinteistötunnus poistettu) metsästyskeskuksen, sisältäen kokoontumistalon, saunarakennuksen, koneellisesti jäähdytetyn lahtirakennuksen ja kattavin varustein olevan lihan käsittelyyn tarkoitetun hygienisen tilan. Tuulipuiston valmistuessa saatamme menettää suurriistan ja raskaasti maksamamme investoinnit valuu arvottomiksi. Toisena huolena on keskuksemme läheisyyteen suunnitellut tuulimyllyt, jotka saattavat äänellään/välkkeellään aiheuttaa myös riistan kadon sekä häiritä vierasmetsästys/vuokraus toimintaamme. Varaamme myös oikeuden vaatia korvauksia tuulimyllyhankkeen edunsaajilta mahdollisista meluhaitoista, vuokratuotto menetyksistä, rakennusoikeuden menetyksistä/haitoista sekä mahdollisesta riista kadosta/ metsästyshaitoista. Näillä edellä todetuilla perusteilla Kaskimaan erä Ry vastustaa tuulipuiston rakentamista Martimon alueelle.	Alue sijaitsee kaava-alueen ulkopuolella, joten kaava ei rajoita mahdollista sinne tulevaa rakentamista. Metsästyskeskus sijaitsee noin 1,8 km päässä lähimmästä tuulivoimalasta, eikä kaava rajoita mahdollista rakentamista metsästyskeskuksen kohdalla. Tuulivoimaloiden melutaso metsästyskeskuksen kohdalla on selvästi alle 40 dB.